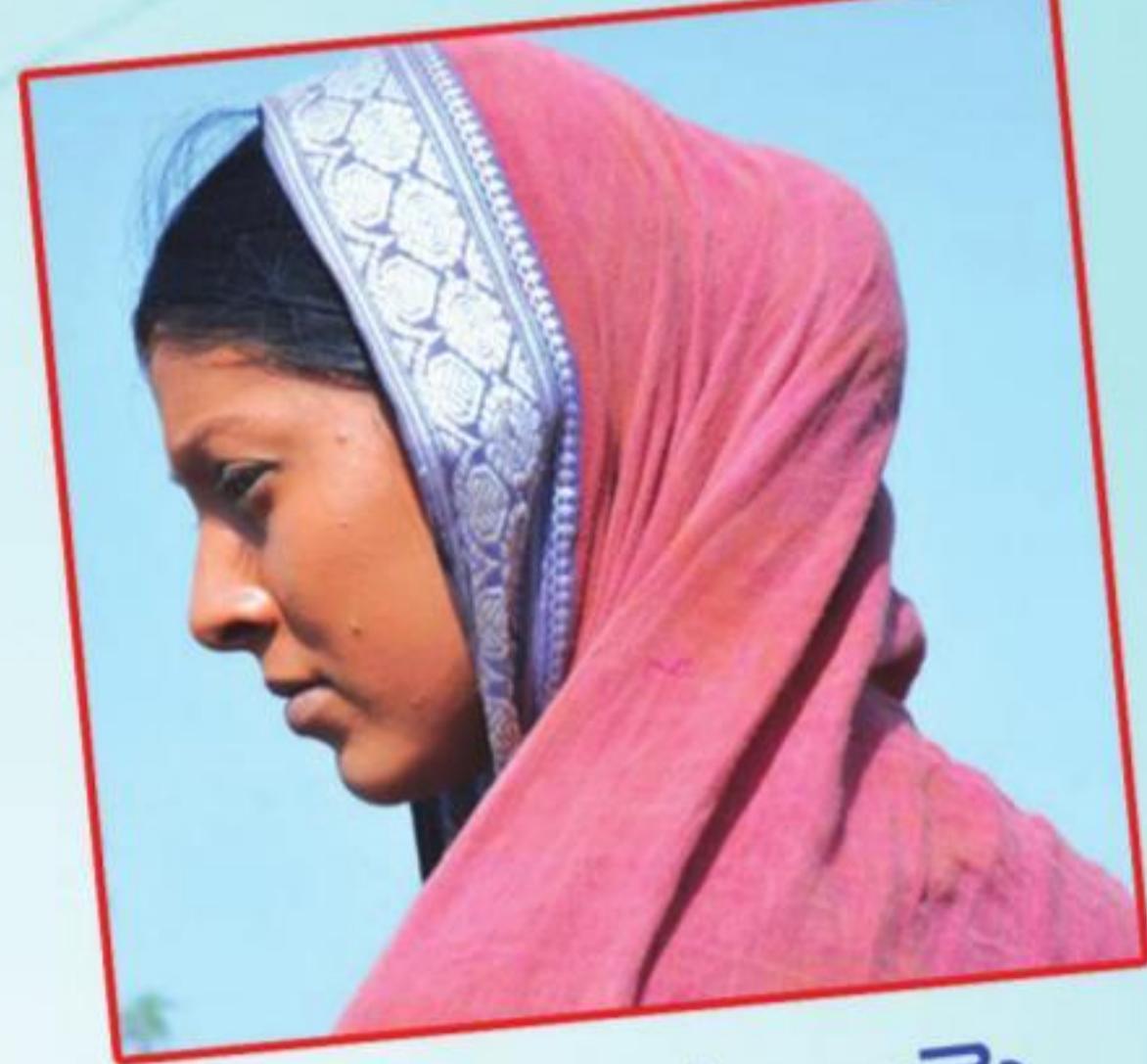

నవతెలంగాణ

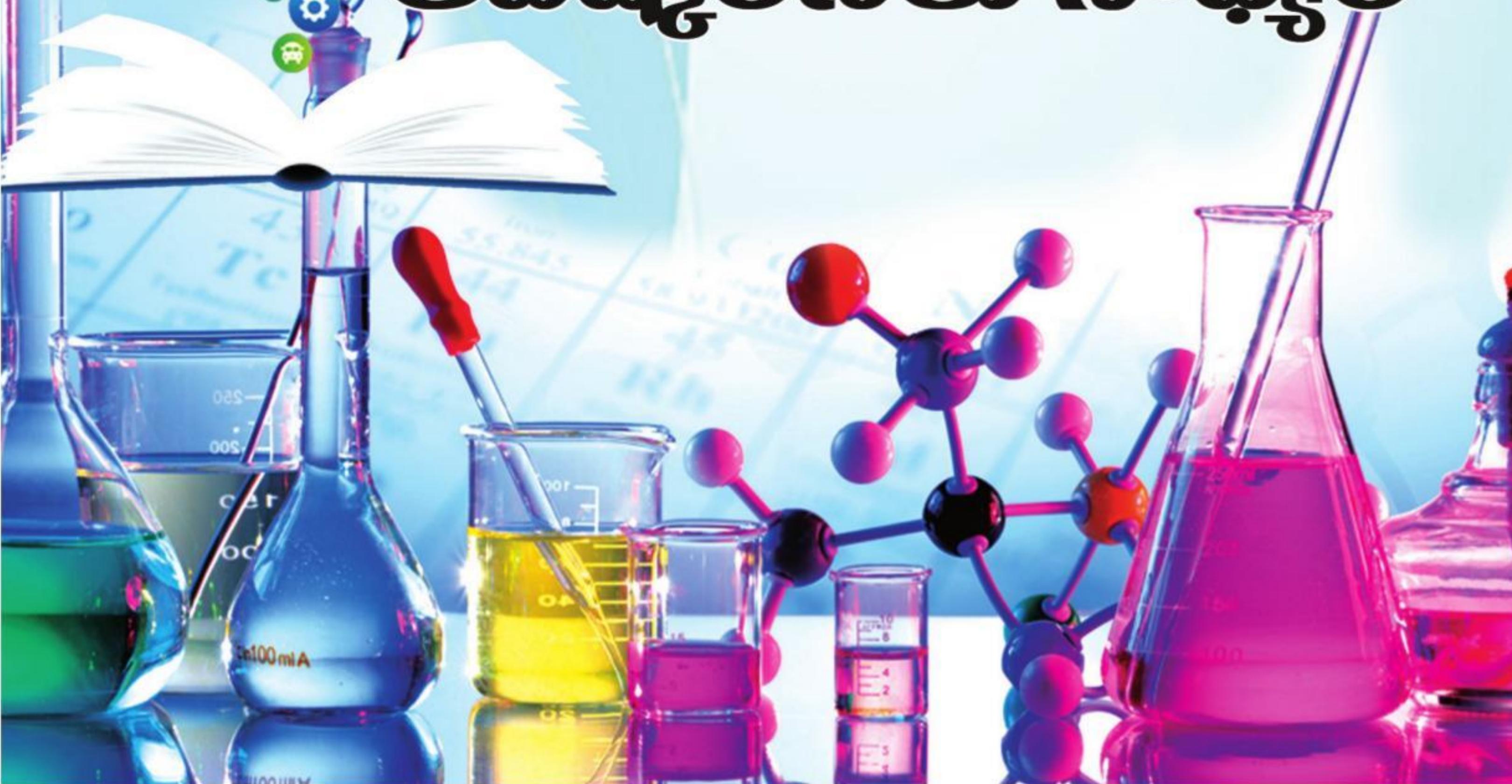
14 మార్చి 2021

అమృతనానికి అర్థం ఆమె
- సింధూతార్య సప్టోల్

భారతదేశ పారశాల గ్రంథాలయ స్థితిగతులు

కొత్త చూపు తపసలతోనే ఆవిష్కరణలు నాద్యం

Ssb Gera

Ssb Gera

మిత్రులారా, ఎంత కాలం కరోనాకు భయపడి కెమెరా పట్టుకోకుండా, ఇంట్లో కూర్చుంటాం. అందుకే కాబోలు, కరోనా కూడా నన్ను పలకరించే వెళ్లింది. నాతో పాటూ, మా పాపను, మా అబ్బాయిని కూడా పరామర్చించి వెళ్లింది. మా ముగ్గురికీ వచ్చినా, మా ఆవిడకు మాత్రం రాలేదు. మాకు కూడా చాలా మైల్ గానే వచ్చిందని మా ఫ్యామిలీ డాక్టర్ చెప్పారు. కాకపోతే మేం టెస్ట్ కంటే ముందే, లక్షణాలు కనపడగానే వెంటనే మా ఫ్యామిలీ డాక్టర్కు ఫోన్ చేసి చెప్పగానే, ఆయన ఎందుకైనా మంచిదని ముందు ముందు మొదలు పెట్టాడు. తరువాత టెస్ట్లో పాజిటివ్ వచ్చింది. కానీ మాకు ఎవ్వరికీ ఏ విధమైన ఇబ్బందులూ రాలేదు. temperature కూడా 99.5 ను ఎప్పుడూ దాటలేదు. అది కూడా ఒక్క రోజే ఉంది. ఈ విషయంలో స్నేహితులు, డాక్టర్ మిత్రులు విరించి సలహా కూడా తీసుకొన్నాను. చాలా చక్కటి సలహాలు ఇవ్వడమే కాకుండా, ధైర్యాన్ని కూడా నింపారు. వారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకొంటున్నాను. ఇకపోతే, ఇన్ని రోజులూ, కరోనా ఒకవైపు, ముసురు మరో వైపు చేరి నన్ను కెమెరాకు దూరం చేశాయి. ఈ రోజుటికి మాకు కరోనా లక్షణాలు పూర్తిగా తగ్గిపోయి రెండు వారాలు దాటిపోయింది. అందుకే తెగించి కెమెరా పట్టుకొని తురకపల్లె వైపు వెళ్లాను. ఆ పచ్చటి ప్రకృతి సౌందర్యం, కమ్మటి గాలి తగిలే సరికి ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టు అయింది. సరే, పిట్టలు ఎలాగూ సందడి సందడిగా తిరుగుతున్నాయి. అందులో కొన్ని red avadavath లు ఓ చిన్ని నీటి పాయాలో చక్కగా జలకాలాడుతున్నాయి. వాటిని కెమెరాలో బంధించి కొంచం పైకి వెళితే, ముదురు గోదుమ రంగు రెక్కలతో, నల్లటి తల, మెడ, పొట్ట కింద తెల్లటి రంగుతో రెండు పిట్టలు కనిపించాయి. వీటిని నేను చూడడం ఇదే ప్రథమం. వీటి పేర్లు కూడా తెలియదు. సరే, వాటిని కూడా అందంగా బంధించి తీసుకొచ్చా, నా కోసం, మీ కోసం కూడా. చూసేయండి.

Ssb Gera

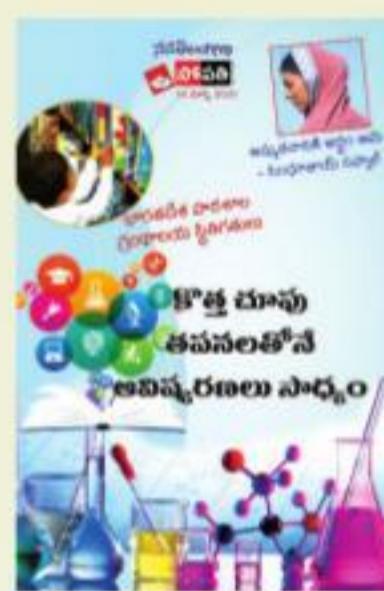

Ssb Gera

చారణ్టా

5

కొత్తమాపు

తపునలతునే

ఆవిష్కరణలు

నాధ్యం!!

(కవర్స్‌స్టార్):

డా. బెట్లి యాదయ్

6

బతుకు నడక (కథ):

భూతం ముత్యాలు

9

వెంటాడే వాక్యాలు

13

అమ్మతనానికి అర్థం ఆమె - సింధూతాయ్ సప్తాల్

(ఆమె మూఢీ లిప్యా):

పి.జీవ్తి

14

భారతదేశ పారశాల

గ్రంథాలయ స్థితిగతులు

(ప్రత్యేక వ్యాసం):

డా.రవికుమార్ చేగాని

17

నెమలీక

20

సింధూరం (శిన్సుకథ):

తూర్పుంటి నరేశ్కుమార్

22

పదకేళి

24

సమీక్ష (వైరాయణం)

25

ఈ వారం కవిత్వం

(కాలనిర్ణయ పట్టిక....,

దృశ్యరూపం, ఆక్షర

పరమశం)

26

శేరి

అంతరంగం

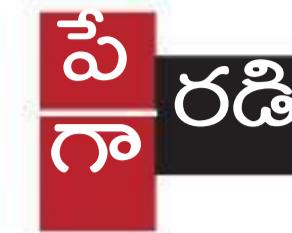
'క్రూరకర్మములు నేరగచేసితి నేరములెంచకు రామా!' అంటూ వాగీయ కారుడు వేడుకున్నాడు. నేరాలూ ఫోరాలూ శీర్షికన మన ఛానళ్ళు ఒక కార్యక్రమాన్నే క్రమం తప్పకుండా ప్రసారం చేస్తాయి. అంటే సమాజంలో ఇన్ని రకాల నేరాలు ఈ పద్ధతిలో జరుగుతున్నాయని ప్రజలను చైతన్యం చేయటమని వారంటారు గానీ వాటిని చూసి నేరాలు చేస్తున్న వాళ్ళు ఉన్నారు. ఇక రామదాసు గారేమో తెలియని స్థితిలో నేరం చేసాను. మన్నించమనీ కోరాడు.

నేరం అంటే ఏమిటి? తప్పు చేయడం, అపరాధం చేయడం అంటే ఇతరులకు నష్టం, కష్టం కలిగించే పని చేయటమని అర్థం. ప్రాణాలు తీయడం, దొంగతనాలు, దోషిడీలు చేయడం, ఇంకా సమగ్రంగా చెప్పకోవాలంటే ఒక స్థలాన, కాలన ఆ సమాజం ఆమోదించని పని అంతా నేరము కిందకే పస్తుంది. ఇప్పుడు మనకు రాజ్యానం ప్రకారము ప్రవర్తించకుండా చట్ట వ్యతిరేకంగా చేసే ప్రతి పని నేరము కిందికే పస్తుంది. నేరాలు కూడా మారుతూ పస్తున్నవి. కాలానుగుణంగా నేర విధానాలు, నేర స్వభావము, స్వరూపమూ మారుతోంది. ఒక నాడు నేరమనుకున్నది కొన్ని సార్లు నేరం కాకుండా పోతున్నది. ఒకరు చేస్తే నేరమయినది ఇంకొకరు చేస్తే నేరం కాకుండానూ పోతున్నది. ఇది భలే వివిఠంగా కనిపిస్తుంది మనకు. ఉదాహరణకు మీరు లక్ష్మి ఇప్పడిస్తే, సాయంత్రానికి రెండు లక్ష్మిస్తానని స్టాక్ ఎస్టేంజి బ్రోకర్ అంటే అదేమో నేరం కాదు. ఎవడి సొమ్ము ఎత్తుకొచ్చి ఇస్తావని అడగరు. అదే బయట ఇంకెవరైనా చేస్తే నేరస్తుడిగా లోపలేస్తారు. ఒకరు ఇంకొకర్ని కొట్టడం గాయపర్చటం, చంపటం నేరం. అదే ప్రభుత్వమో, పోలీసులో, కోర్టులో, స్టేషన్లలలో కొట్టటం, ఉరి శిక్ష వేసి చంపటం నేరం కాదు. అంటే పని అదే కాని ఎవరు చేస్తున్నారనే దాన్ని బట్టి నేరం న్యాయంగానూ, న్యాయం నేరంగానూ మారిపోతుంది.

నేరాన్ని మనం నేరస్తుడిగానే చూస్తాం. నేరం వేరు నేరస్తుడు వేరు. నేరస్తులను నిర్మాలిస్తే లేదా శిక్ష వేస్తే నేరాలు తగ్గపోతాయని భావిస్తాము. అందుకనే నేరస్తుల కోసం జైశ్శు, స్టేషన్ పోలీసులు వ్యవస్తా ఏర్పాటు చేసాము. మరి రాజ్యాలు ఏర్పడ్డప్పటి నుండి లేదా ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ అని మనం చెప్పకుంటున్న ఈ వ్యవస్థ ఏర్పడ్డప్పటి నుంచి నేరాలు పెరిగాయా? తరిగాయా? ఇంతింతై వటుడింతై అన్నట్లుగా పెరుగుతూనే వున్నాయి. నేరస్తులంగా మారాలని మనములు నిర్ణయాలు తీసుకుని పెరుగుతున్నారా! నేరమయ ఆలోచనలు కొందరు మనముల్లో అలా ఏర్పడుతూ ఉండటానికి గల కారణాలేమిటి? అసలు నేరానికి పురికొల్పుతున్న కారణాలేమిటి మనం చర్చించనే చర్చించం. చిల్లుపడ్డ కుండలోంచి నీరు గదినిండా చేరుతోంటే, గదిని ఉండ్చే పని చేస్తున్నట్లు, నేరస్తున్ని నిర్మాలిస్తే నేరాలు ఆగిపోవు.

నేరమయ ఆలోచనలకు సమాజంలోని అనేక రుగ్మితలు ప్రాణం పోస్తాయి. వాటిని నిర్మాలించే పనికి పూనుకోవాలి. నేరాలన్నీ డబ్బు దగ్గర కేంద్రిక్యతమవుతాయి. ఒక్కప్పుడు సామాజిక వివక్షతలూ, సంప్రదాయ మూడత్వాలు ప్రేరణ కలిగిస్తాయి. ఆకలికి రొట్టె ముక్కును దొంగిలించిన వాడిని నేరస్తునిగా భావించి చంపేస్తాం. లక్ష్మి కోట్లు ప్రభుత్వాలకు, బ్యాంకులకు ఎగొట్టిన వాళ్ళతో మర్యాదగా ప్రవర్తిస్తా వారి రక్షణకు నిలుస్తాం. ఈ రకమైన ద్వాండ్య ప్రమాణాలు మన సమాజంలో ప్రత్యక్షంగానే చూస్తున్నాము. నేరాన్ని నేరమయ వాతావరణాన్ని నిరోధించేందుకు పూనుకోవాలి. నేరాల కారణాలపై పోరాటాన్ని చేయాలి. నేర రహిత సమాజాన్ని నిర్మించుకోవాలి. అప్పడే నేరం అదృశ్యమవుతుంది.

‘భక్తకన్మహ్య’ చిత్రంలోని ‘ఆకాశం బింబాలా’ పాటకు హరణి రచన ఆరుద్ర

పల్లవి : అమెరికా వోదామా.. ఎమిరెట్టు ఎల్లామా..? సాదీలో కొందామా?..ఆ..ఆ
అమెరికా వోదామా.. ఎమిరెట్టు ఎల్లామా..? సాదీలో కొందామా?..ఆ..ఆ
తక్కిన వస్తీ పక్కనపెట్టి అగ్యకు పిట్రోలు సూడు!!
అమెరికా నే నడువ.. ఎమిరెట్టు నే దిరుగ.. ఇక్కడై కొంటారా..ఆ..ఆ
ఆత్మా..ఆత్మా..ఆత్మా..

చరణం : వెనెజూలా దేశంలో పిట్రోల్ ధర దేడ్ రూపీ..దేడ్ రూపీ..
ఇరాను రాజ్యంలో లీటరు ప్రైస్ చార్ రూపీ..చార్ రూపీ..
ఆ ఆ ఆ..వెనెజూలా మనకన్నా గొప్పదేశమంటావా.. అంటావా?..
ఇరాను రాజ్యంలో ఇబ్బందులు లేవట్టా.. లేవట్టా?..
గంతేనా? గంతేనా?
అవును గల్లంతే...
అమీరుల సంచుల్లో.. మనడబ్బే నింపేలా.. ప్రభుత్వాల పనితీరా..
అమీరుల సంచుల్లో.. మనడబ్బే నింపేలా.. ప్రభుత్వాల పనితీరా..

చరణం : బండ్లన్నీ బంజేశి ఎడ్డబండ్లు తెద్దామే.. తెద్దామే..
టాంగలల్ల తిరిగేశి మనగొప్పను చెబ్బామే.. చెబ్బామే..
ఆత్మా.. నీ కున్న పిచ్చిదనం మెచ్చుకోను బుద్దొను!!
నీ లోని బేలతనం ఎన్నాళ్ళకు తగ్గేను!!
గంతేనా? గంతేనా?
అవును గల్లంతే...
హా హా హా..
మెరినేడే బంగారం.. అనుకోడం ఓ మైకం.. కళ్ళపొరలు తియ్యాలా..
ఆ.. ఆ.. ఉన్నదాంట్లో ఉన్నతంగా పూటగడిస్తే సాలు!!
అమ్మాదీకి అచ్చేదిన్.. ఒచ్చాయో పోయాయో.. ఇప్పట్లో తెలిసేనా..
ఆ ఆ హాహా హా ఆ..మ్మె ఉపుపూ ఊ ఊ..

- డా.బి.బాలకృష్ణ, 9948997983

అవ్యచేతిలో లాంతరు

నిన్నడిగితే
ఏవేవో నిర్వచనాలు చెబుతావు కానీ,
నిన్నడిగితే
కవిత్వమంటే కొన్ని అక్షరాలు రాయగానే
కాగితం నీవైపు ఆరాధనగా చూడడం!

నిన్నడిగితే
శైలీ శిల్పం అని ఏకరువుపెడతావు కానీ,
నిన్నడిగితే
కవిత్వమంటే కొన్ని ఊహలకు రెక్కలు తొడిగి
స్వేచ్ఛగా ఎగరేయడం!

నిన్నడిగితే
ప్రతీకలు అలంకారాలూ అని
నస పెడతావు కానీ,

నన్నడిగితే
కవిత్వమంటే ఒక్క వాక్యం చదవగానే
కళ్ళలో మెరుపొకటి మెరవడం!

నిన్నడిగితే
భాషా యానా అంటూ ఊదరగొడతావు కానీ,
నిన్నడిగితే
కవిత్వమంటే అమ్మ లాలిపాటంత
హాయిగా కొన్ని పంక్తుల్ని పలికించడం!

నిన్నడిగితే
ఆదర్శం సందేశం అని బలవంతం చేస్తావు కానీ,
నిన్నడిగితే
కవిత్వమంటే
చీకట్లో నడిచిపోతున్న అవ్యచేతికి
లాంతరొకటి అందివ్యడం!

- సాంబమూర్తి లండ, 9642732008

సోపతిపై మీ స్వందనలు sopathisunday@gmail.comకు పంపించండి.

కాలవక్రం గిరి

గిరి తిరుగుతునే ఉంటుంది.

అయితే అది ఎప్పుడూ ఒక వేగంతో తిరుగుతుందా అంటే తిరగదు. ఒకప్పుడు నెమ్మిదిగా కాస్త వేగంగా తిరిగేదేమో కానీ ఇప్పుడు మాత్రం ‘టాప్‌గేర్‌లో’ ‘టాప్‌స్టీడ్‌లో’ పరుగెడు తున్నదన్న మాట మాత్రం ఖచ్చితంగా నమ్మలేని నిజం కాదు నమ్మి తీరవల్సిన నిజం. అందువల్లనే కదా మనం చూస్తున్న ఈ మార్పులన్నీ ఇన్ని రకాల మార్పులు ఏ కాలంలోనూ రాలేదు కనుక ఈ జనమాలో కాలవక్రం విల్లువదిలిన బాణంలా పిస్తోలుకు వీడ్చేలు చెప్పిన బుల్లెట్లూ పరుగెడుతున్నదనాలి.

‘పో బలుపో’, ‘నాశన కాలమో’, ‘పోయే కాలమో’ ఇప్పుడే చెప్పులేం కాని ఈ మార్పులు లోకంలోని సమస్తమైన విషయాల్లోనూ వచ్చి వేలు పెడ్డున్నావి.

ఉదయం కూరగాయలకని వెళ్లిన భార్య సువర్ణసుందరి సాయంత్రందాకా రాలేదు, దాందో భయపడ్డ భర్తకు ఏం చెయ్యాలో తెలీలేదు. తెల్పిన వాళ్ళకీ చట్టలకీ పోన్ను చేశాడు. ఇరుగుపొరుగు ఇళ్ళల్లో పలికి జొరబడి వెదికాడు. కానీ తనతో ఏడు అడుగులూ వేసిన మనిషి ఆజాపజా లేదు. ఏం చెయ్యాలో పాలూ పెరుగూ కూడా పోలేదు. పోలీన్ స్టేపన్‌కి వెళ్క తప్పదా అనుకున్నాడు.

అప్పుడు వచ్చింది. ఆవిడ కాదు. ఆమె కాదు సువర్ణ సుందరి. వచ్చింది సెల్లులో ఫోల్లు శబ్దం. సందేహం లేదు. ఎవడో ఈ వెరి మాలోకాన్ని కిడ్న్యూప్ చేసేడు. ఎంత డిమాండు చేస్తాడో ఏమానని భయపడుతునే పోన్నని చెవికి ఆనించేడు.

అవతలివాడు మొదట ఆవలించేడు తర్వాత బ్రేవ్‌మని తేన్చేడు. తర్వాత అర్థంపర్ధంలేని నవ్వునవ్వేడు. నవ్వాక అరిచేడు.

సీ పెంకి పెళ్ళాంని వదిలిపెట్టాలంటే రేపు జరగబోయే ఎలెక్షన్లో మా పార్టీకి సువ్వ ఉటు వెయ్యాలి. కాదూ కూడదని మొండికేస్తే అపునూ అపునని మోసం చేస్తే మేం కనిపెడ్డాం. సీ ఉటు మాకు పడితేనే సీ సువర్ణ సుందరిని వోదిలెడతాం’ అన్నది ఆ అరుపులు సారాంశం.

కిడ్న్యూప్ చేసిన వాడు వేలూ, లక్షులూ డబ్బుతే అంటాడు కానీ ఈ వింత ఏమిటి ఉటు అడుగుతున్నాడు అని గోడకు తల బాధుకున్నాడు సుందర్మావను సువర్ణ సుందరి మొగుడు వోటర్ల లిస్టులో ఆమె ఉటు గల్లంతయిపోయి తన ఉటు బలికి ఉండడం

దండ్రోపాయం

చౌరస్తా

వల్ల ఇలా మూడిందనుకున్నాడు.

స్వాల్పకు వెళ్లిన బుజ్జిగాడు ఇంటికి రాలేదు. వాళ్ళి ఎ.ఐ.టి. ఇంజనీరు చేద్దామని కాచుక్కుచున్న తల్లిదండ్రికి ఎమీ తోచలేదు. టీవీ చూడ్దం మానేసి ఇంటి ముందు అరుగు మీద కూచున్నారు బెంగపడుతూజ అప్పుడు వచ్చింది ఫోను. ఆవలింతా, త్రైన్స్, నవ్వు అయ్యాక అరుపులు వినపడ్డాయి.

సీ కాబోయే ఐషటి ఇంజనీరు కొడుకుని వదిలి పెట్టాలంటే రేపు జరగబోయే ఎలెక్షన్లో మా పార్టీకి సువ్వ ఉటు వెయ్యాలి మీ ఆవిడకూ ఉటుంది అది కూడా మా పార్టీకి పడితీరాలి. మొండికేస్తే మోసం చేస్తే మీ బుజ్జిగాడు ఇంజనీరు కాదు కాంట్రాక్ట్ ఉద్దేశి కూడా అవలేదు ఒక వేళ బలికి పిజ్జులూ బగ్గర్లూ తింటే’ అని ఆ అరుపులు సారాంశం.

అత్తామామా కనపడకపోతే ఇంకో కొడుకు ఇంటికి వెళ్ళారు పేడా వదిలింది అనుకుంది కోడలు. తమ్ముడింటికి వెళ్ళారా లేక ఇక్కడ ఉండలేక ఏ చెట్టో చోరువో చూసుకోలేదు కదా అని భయపడ్డాడు కొడుకు.

అప్పుడొచ్చింది.. వాళ్ళ కాదు ఫోను. ఆవలింతా త్రైన్స్ నవ్వు అయ్యాక వినపడ్డవి అరుపులు. రేపు జరగనున్న ఎలెక్షన్లో మా పార్టీకి మీరిద్దరూ ఉటు వెయ్యాలి. మీ ముసలి తల్లి తండ్రీ పోయిన ఎలెక్షన్కి పోలింగ్ బూత్కి రాలేదు ఉటు వెయ్యలేదు అందుకి ఎత్తుచ్చాం. రేపు వాళ్ళ చేత కూడా మా పార్టీకి ఉటు వేయించుకుని అప్పుడు వదుల్లాం’ అని ఆ అరుపుల సారాంశం.

ఒకప్పుడు ఎలెక్షన్లు వచ్చినయంటే ఇంటికి వచ్చి బొట్టు పెట్టి గడ్డం పట్టుకుని ఉటు వెయ్యమని బతిమాలేవారు, ఆ రోజులు పోయినయి అనుకున్నాడు సుందర్మావ. అసలీ కొత్త వింతేమిటి ఉట్టు వెయ్యండని పెదిరిస్తున్నారు కిడ్న్యూపులంటున్నారు అని వాపోయేరు బుజ్జిగాడి పేరెంట్సు, ముసలి పేరెంట్సు కొడుకూ కోడలూ!

వరుసగా మనుషుల్ని స్తంభాలకి కట్టేసి బెల్పులతో బాధుతు న్నారు కార్యకర్తలు. మీరంతా మా పార్టీకి ఉటు వెయ్యాలి. వేస్తారా చుస్తారా అని అరుస్తున్నారు కొండరు. ‘మా ఉటు మీ పార్టీకి మీ పార్టీకి మా ఉటు’ అని మొత్తుకున్న వాళ్ళని కట్టు విప్పదిసి వాళ్ళ అమ్మల మీదా అమ్మమ్మల మీదా ఉట్టు వేయించుకుంటున్నారు మరికొండరు కార్యకర్తలు.

ప్రతి ఐశ్వరీకి ఎలెక్షన్లు వస్తుయి. ఏదో ఒక పార్టీ గిలుస్తుంది. గిలిచిన పార్టీ ప్రభుత్వం అవుతుంది. ఇప్పుడు మా పార్టీనే ప్రభుత్వం మళ్ళీ దాకా బై ఎలక్షన్లు కానీ, మున్సిపల్ ఎన్నికలు కానీ, పంచాయితీ ఎన్నికలు కానీ పట్టభద్రుల ఎన్నికలు కానీ మాకు ఓటేస్తే చెల్లుబాటువుతుంది. మిగతా పార్టీలకు వేస్తే అని మురిగిపోతయి. ఏం చెయ్యాలన్న మేమే కదా అందుచేతన్ చేనే మెడకు పడ్డపాము కరవక మానదు కనక మాకే మీ ఉటు వేసి తీరాలి’ అని బెదిరించసాగడు ఓ నాయకుడు మైకలో.

కాలవక్రం ముందుకు తిరుగుతున్నదో వెనక్కి తిరుగుతున్నదో అర్థంకానంత వేగం పుంజుకుంది. సామదాన బేధాల కాలం చెల్లిపోయింది. ఇప్పుడంతా దండోపాయమే!!

- చింతపట్ల సుదర్శన్, 9299809212

కొత్తమాపు తపనలతోనే ఆవిష్కరణలు సాంద్ర్యం!!

"The responsibility of education is to pave and enrich the transition of raw intelligences into skills that will serve life"

Saikat Majumdar

నాల్డ్జి ఎకానమీలో ప్రతి దేశానికి అక్కడ వెల్లివిరినే శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞానం, నూతన ఆవిష్కరణలే గట్టి పునాది. ఈ సందర్భంలో శాస్త్రసాంకేతిక విజ్ఞాన రంగంలో సరికాత్త ఆవిష్కరణలపై అవగాహన బలపడవలసి ఉంది. ఇందుకోసం మెదడు నుండే చర్చ ప్రారంభిద్దాం. మానవుడి నాడీవ్యవస్థలో అతి ముఖ్యమైంది మెదడు. మెదడు చేసే పనే ఆలోచించడం. ఆలోచించే విధానాన్నే బుద్ధి (Mind) అంటాడు అడ్వెర్ట్ బోఫో.

- డా.బెల్లి యాదయ్య, 98483 92690

ఆలోచనాశక్తిని బుద్ధిబలం (Mind Power) అని, బుద్ధి సముదాయాన్ని (Mindset) అంటున్నాం. ఒక మనిషి జీవన వ్యాపారం ఆ మనిషి మైండ్సెట్ అధారంగా కొనసాగుతుంది. విజేతగా నిలబడ్డ మనిషికి పరాజితుడుగా మిగిలిన మనిషికి తేడాను గమనిస్తే అందుకు వాళ్ళ మైండ్సెట్స్ కారణమని మనకు తెలిసి రాగలదు. విద్యాభ్యాసం అంటే రాయడం చదపడం మాత్రమే కాకుండా ఆలోచనకు శిక్షణ ఇవ్వడం కూడా. అంటే మైండ్ సెట్స్ మార్పుడం. వ్యక్తిగత విషయాల్లో మొదలుకొని పరిసరాల అధ్యయనంలో ప్రాపంచిక అధ్యయనంలో జాలబాలికలను యువతను ఒక తరగతి నుండి ఆపై తరగతికి సిద్ధం చేసే క్రమంలో బుద్ధి పరంపరను మరింత శీఘ్రగతికి చేర్చడం విద్య అసలు సినలైన కర్తవ్యం. విద్యాపరంగా మాసినప్పుడు విద్యార్థులందరిలో ఉద్యోగ సమపార్శ్వనా బుద్ధి సముదాయం (Job Mindset), ఉద్యోగ నిర్వహణ బుద్ధి సముదాయం (Career Mindset), ప్రయోజక బుద్ధి సముదాయం (Purpose Mindset) అనే మూడు విధాల మైండ్సెట్స్ ఉంటాయి. వర్తమానంలో మొదటి రెండు మైండ్సెట్ల కంటే మూడోదైన ప్రయోజక బుద్ధి సముదాయం మన విద్యార్థులకు అత్యావశ్యకమై ఉన్నది. ప్రయోజక బుద్ధి సముదాయాన్నే పరిశోధక స్వభావం, (Discovery Mindset), నూత్న కల్పనల మనస్తత్వం (Innovative

Mindset) అంటారు. అభ్యసనానికి సంబంధించి ఆధార గ్రంథాలు, ప్రయోగశాలలు, వసతి గృహాలు, అధ్యయనం స్థలాలు మొదలైన సదుపాయాలు (Adequate facilities) ఎన్ని ఉన్నప్పటికీనీ శాస్త్ర పరిశోధనల రంగంలో ఇన్నోవేటివ్ మైండ్ సెట్టే వ్యక్తికి అత్యంత ప్రధానమైంది.

ఫైబ్రాల్ 28న దేశమంతా సర్ సి.వి.రామన్ యాదిలో ముప్పె ఐదో జాతీయ సైన్స్ దినోత్సవం జరుపుకున్న సందర్భంగా శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లో మరిన్ని వినూత్తు ప్రయోగాలను సంకల్పించి సైన్స్ ప్రయోజనాలను అతిసామాన్యాలకు అందించాలిన్న కర్తవ్యాన్ని విద్యా వ్యవస్థ ప్రతినబూనింది. ఆ మేరకు మన పారశాలలు, కళాశాలలు, విష్ణవిద్యాలయాలు రోడ్ మ్యాప్ వేసుకుంటున్నాయి. ఈ నేపథ్యాలో విద్యార్థుల్లో తాము ఎట్లా పరిశోధనా బీజాలు నాటవలసి వుందో కూడా అధ్యాపకులు క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేయాల్సి ఉంది. ఇటీవల వెలువడిన ISR-2021(India Skill Report)ను నిశితంగా పరిశీలిస్తే గతంలో కంటే అత్యధిక శాతం యువత సైన్స్ లో లేమితో ఉపాధి దొరకబట్టుకోలేని స్థితిలో ఉన్నారని మనకు తెలుస్తుంది. ఇది ఒకింత బాధాకరం. సైన్స్ లో సమపార్శ్వాలకు అభ్యసన విధానమే (System of learning) ముఖ్యారం. అభ్యసనం ద్వారా సామర్థ్యం (Competence), విజ్ఞానం (Knowledge), పురోగామి శిక్షణ (Advanced Training) వైపు క్రమంగా విద్యార్థులు ఎదుగుతారు. ఏటి మీదనే తమకు కావాల్సిన శిక్షణకు సంసిద్ధులవుతారు. అంశకాలిక లేదా పూర్తికాలిక శిక్షణానంతరం పని అనుభవం, అనుభవం పిదప నేర్చు, తదనంతరం సమృద్ధిని సాధిస్తారు. ఈ మొత్తం సైన్స్ మాత్రిక (Skill Matrix) ఉద్యోగం పొందడానికి, వృత్తి నిర్వహణకు పనికొస్తుందే తప్ప ఆవిష్కర్తలను రూపొందించగలదని చెపుతేం. ఆవిష్కర్తలకు ఉండాల్సిన దృష్టి కోణాన్ని గురించి ఫ్రోంచి నవలాకారుడు మార్పుల్ క్రొస్ట్ చెప్పిన ఈ “The real voyage of discovery consists not in seeking new landscapes but in having new eyes” మాటల్లో పరిశోధక విద్యార్థులకూ

పరిశోధనా సంస్థలకు భౌతిక వనరులకంటే మైండ్ సెట్టే కీలకమైందని తెలుస్తున్నది.

ఆవిష్కర్తల తయారీ ఓ ప్రత్యేకమైన కార్యక్రమం. ఆవిష్కరణలు ఎందుకోసం మౌలికమైన ప్రశ్నలు సంధించడం, విద్యార్థుల నుండి కృత్యాదారంగా సమ స్పందన రాబట్టడం నిరంతరం జరగాలి. “నూతన కల్పనలు ఆవిష్కరణలు పాత సమస్యలకు కొత్త పరిష్కారాలు” అనే కోణంలో విద్యార్థులను ఉన్నిటికరించడం ఆవిష్కరణల యోజనకు సద్యస్థాట్రి అవుతాయని EdNews Daily వ్యవస్థాపకురాలు రోచి డి.మల్సన్ చెబుతారు. “10 Ways Educators Can Make Classrooms More Innovative” అనే వ్యాసంలో నూతన కల్పనల అంకురార్పణ కోసం ఉపాధ్యాయులకు ఈమె అందించే సలహాలు ఎంతో వైవిధ్యంగా ఉంటాయి. భావితరాలను గొప్ప ఆవిష్కర్తలుగా మలచేందుకు ఉపాధ్యాయులు కంగారు పడాల్సిందేమీలేదు. ఇందుకు విరివిగా సాహిత్యం అందుబాటులో ఉంది. ఏటిల్లో ‘In The Inventors DNA’ గ్రంథం ముఖ్యమైంది. ఈ పుస్తకం ఆవిష్కర్తల మేధో నిల్వలను గురించి కూలంకుపంగా వివరిస్తుంది. భావి పరిశోధకుల తయారీకి అత్యంత సులభమైన మార్గాలను సూచిస్తూ

1. సంబంధి యోచన (Associational Thinking)

2. ప్రశ్నించడం (Questioning)

3. పరిశీలనం (Observing)

4. మేఘవింపు (Networking)

5. వ్ర యే గా ను ర ఱం (Experimenting)

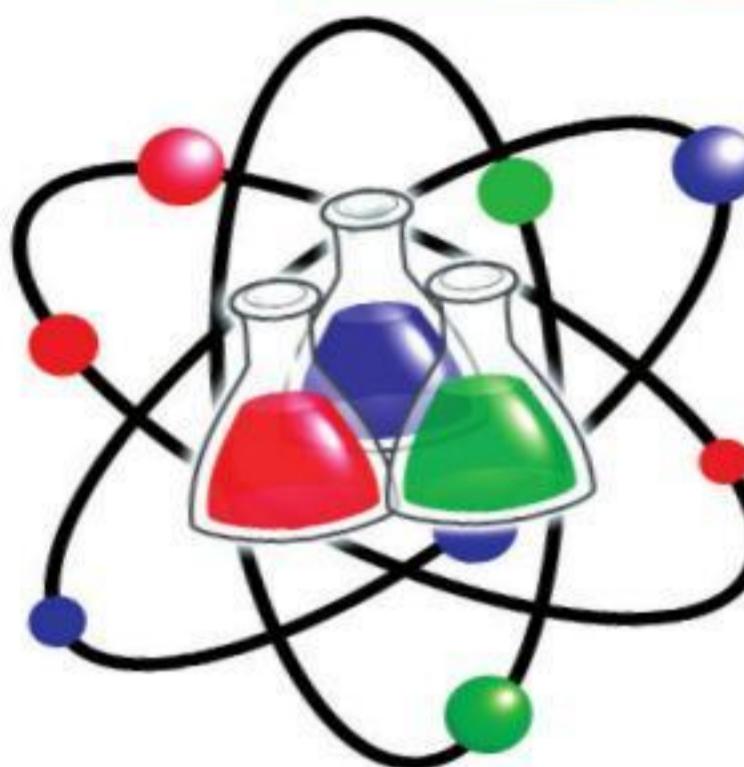
అనే ఎదు ఆవిష్కరణ లక్ష్ణాలు (Invention Traits)ను, జ్ఞాన మీమాంసా రూపాలు (Epistemic. Forms)ను మన ముందుంచుతుంది. మేధోభివృద్ధి గురించి మార్టిన్ కాగన్ ‘ఇన్స్ప్రోవర్స్’ బీటిమ్ బ్రోన్ ‘చెంజ్ బై డిజ్లెన్’ బీ

స్టీవ్ బ్జాంక్ ‘ఫోర్ సెప్స్’ టు ది ఎపిఫని’ బీమాక్స్ మిల్లర్ ఇన్వైంటర్ మేనేజ్మెంట్ మొదలైన పుస్తకాలు ఎంతో విలువైన సమాచారాన్నందిస్తాయి. డిజిటల్ యుగానికి అనుసంధానమై ఉన్న నవకల్పనలకు Play Well Methodology ని ఈ గ్రంథాలు జోడిస్తాయి.

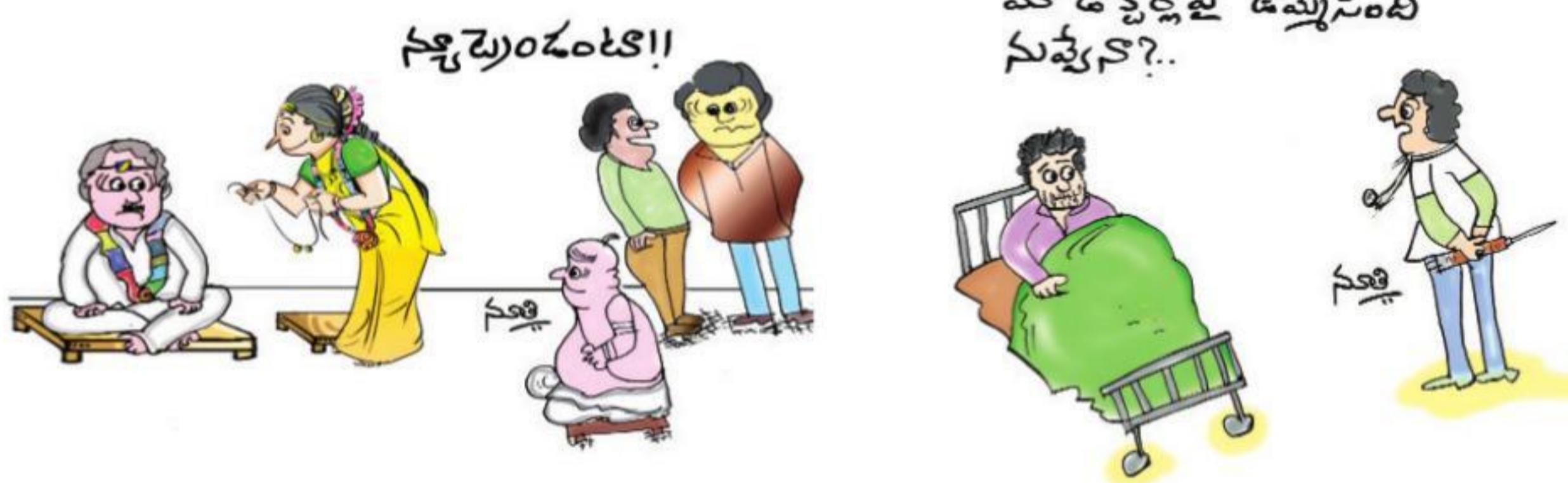
ఆవిష్కరణలపై ఆసక్తి గల యువత కావోచ్చు, శిక్షణ సంకల్పిస్తున్న సంస్థలు లేదా అధ్యాపకులు కావోచ్చు వీరంతా గుర్తుంచుకోవాల్సిన అంశాలల్లో ‘ఆవిష్కరణ తయారు చేయబడతారే తప్ప, జన్మతః ఎవరూ కాలేరు’ అనేది ప్రప్రథమాంశం.

ఈ తయారీలో తరువాతి అంశాలు ఇవి: 1. ఆధునాత సాంకేతిక పరిజ్ఞానం (New Technologies), 2. జ్ఞానాధారిత సమూహాలు (A Knowledge -Based Work Force), 3. ఆజీవన అభ్యసనం (Lifelong Learning), 4. అభ్యసన వనరుల వీలీనం (Access to Learning Resources), 5. కార్యాచరణ అమరిక (Operational Alignment) ఏటిని గురించి మరింత స్వస్థంగా రూత్ కొల్పిన క్లార్క్ తన డెవలపింగ్ టెక్నికల్ ట్రైనింగ్ గ్రంథంలో వివరిస్తుంది. ప్రయోగాల నిర్వహణలో పరిశోధకులకు తెలిసి ఉండాల్సిన విషయ గుచ్ఛం (Content Block)లో పేర్కొనబడిన ఐదు విషయాలు : 1. వాస్తవాలు (Facts), 2. భావనలు (Concepts), 3. క్రమం (Processes), 4. పనులు (Procedures), 5. సూత్రాలు (Principles) ను గురించి రూత్ క్లార్క్ మాట్లాడుతూ అసలు కార్యాన్వయించాలని అందుకు కావాల్సింది తన్నమిత్తమైన పరిజ్ఞానం (Essential Knowledge), తన్నమిత్తమైన సాధనాలు (Essential Tools) అని, ఈ రెండూ లేకుండా వినూత్త ఆవిష్కరణలు సాధ్యపడవని చెబుతారు. కాబట్టి ఇక్కడ ఆవిష్కరణలకు అవసరమైన పరిజ్ఞానం టీచర్లు ప్రోఫెసర్లు

అనుకుంటే, ఆవిష్కరణ సాధనాలుగా విద్యార్థులను పోల్చుకోవచ్చు. అయితే ఈ పరిజ్ఞానం, సాధనాలకు సాంకేతిక శిక్షణ మధ్యవర్తిత్వం చేయాల్సింది. సాంకేతిక శిక్షణ (Technical training)ను అభ్యసనం ప్రక్రియలో “Hard Skills” అంటారు. Technical training ను రూత్ క్లార్క్ “A structured learning environment engineered to improve workplace performance in ways that are aligned with bottom-line business goals” అంటూ నిర్వచిస్తారు.

శిక్షణలో గురుశిష్యుల లక్ష్యం (Learning objective) ఆవిష్కరణ అయినప్పుడు అభ్యసనం ఫలితం (Learning outcome) కూడా ఆవిష్కరణ ఉండక తప్పదన్నది సత్యం. గురుశిష్య సంబంధాల్లో ఆవిష్కరణలకు మంచి తోడ్పాటు వారిరువురి సారమతి. ఉద్దేశపూర్వక బోధన, ఉద్దేశపూర్వక శోధన ఆవిష్కరణలకు నిజమైన ఆలంబన. సూతన జాతీయ విధానం (NEP -2020) వక్యాణిస్తున్న ‘శక్తివంతమైన జ్ఞానం (Vibrant knowledge), ఉన్నత ప్రమాణాలతో కూడిన విద్య (High quality education)’ అనే ఈ రెండు మాటలు ఉత్తమ సోచ్చుర్దుగా పడికట్టు పదాలుగా మిగలకుండా ఉండాలంటే జాతీయ సైన్సు దినోత్సవం నాడు ప్రకటించిన ఆవిష్కరణ భారతీకై మన సైన్సు టీచర్లు ప్రోఫెసర్లు మనస్వార్థిగా కదలాల్సిందే, ప్రభుత్వాలు సైతం సరిపడానిధులను చిత్తశుద్ధితో ఇవ్వాల్సిందే.

చౌరస్తా సందడిగా వుంది. అక్కడి వాతావరణం ఒక్కసారిగా చల్లబడటంతో జనం రద్ది పెరిగింది. అంతా ఎవరి పనుల్లో వారు మునిగిపోయారు. అక్కడి మెయిన్ రోడ్స్ కిరువైపులా పోరూంలు ఎత్తెన భవంతులు తలెత్తి దర్జాగా నిలబడినట్టున్నాయి. రోడ్స్ పక్కంట తోపడుబంట్లు, వాటి చుట్టూ జనం మగి వేడివేడి టిపిస్తకు ఎగిబడుతున్నారు. నేను మిర్చి బండి దగ్గర ఆగి గరంగరంగ ప్లేట్ మిర్చి తీని ఒక చాయ్ తాగి, అక్కడున్న దుక్కలల్ల నా కూతురు బుజ్జికి ఖరీదైన డ్రైస్టులు రెండు, నా భార్యకు ఓ కొత్త చీర తీసుకొని సంచిల సర్పుకొని దబదబ బస్టాపకు చేరుకుంటి. బస్టాండుల బస్టులు రద్దితో కిక్కిరిసిపున్నాయ్ వాటిలో నేనెక్కాల్చిన బస్టు ఎతకడం కష్టతరమైంది. ఓ కండాక్షరు పుణ్యాన బస్టు దొర్కబుచ్చుకొని ఎక్కాను. సానా రోజులకు ఊరిబాట పట్టాను. బస్టులో ఎనక ఓ మూల కూర్చుని “హమ్ముయ్య” అని ఊపిరి పీల్చుకున్న.

బతుకు నడక

- భూతం ముత్యాలు

బిస్టు వేగంగా దూసుకెళ్తుంది. అంతే వేగంగా నా మనోపలకంపై పొరలు పొరలుగా ఇంటియాదులు కదలాడ సాగాయి. నా కళ్ళకు కట్టినట్టు ఆ దృశ్యం ఇప్పటికి నా కళ్ళ ముందు కదలాడసాగింది. నాకు గుర్తుంది ఆ రోజు నేను నా భార్య ఇంటి నుంచి పక్కింటి పరమేశ అతని భార్య కళమ్మతో కూడి పనికి పోతుంటే నా గారాలపట్టి నా బిడ్డ మారం చేస్తూ అల్లరల్లిగా చిందులు తొక్కుతూ “నాయనో నేను వోస్త పనికాడ్చి” అని మిలమిల మెరిసే కళ్ళతో చూస్తూ చిరునవ్వుతో పలికింది.

“ఒద్దుబిడ్డ ఆడ ఎండ దంచికొడుది. ఎండకు ఆయలేవు ఇంటి పట్టునే నీడపాట్టు వుండు” అని నేననగానే “నీయమ్మ పో.. అమ్మా నేనోస్తనే” అంటూ మారం చేసింది.

“సరేతల్లి వోద్దువురా గని నీడజుస్కోని నీడపాటునే వుండాలే. మన మేకతో అడుకోవాలే” అని కూతురు తలనిమురుతూ ప్రేమ కురిపిస్తూ పలికింది.

కుదురుతేని చిట్టెతల్లి మేక పిల్లలను పట్టోని మాతో పాటు

వచ్చింది. పలుగుపార తీసుకొని నేను నా వెనకాల వారు అంతా కలిసి పనికి వెళ్లాం. అక్కడ నా బుజ్జి హుషారుగా గంతులేస్తూ మేక చుట్టు తిరుగుతూ ఆడుకుంటుంది. నేను నా భార్య పనిలో మునిగాం. నేను నాలచ్చిమి అప్పుడప్పుడు తలెత్తి పిల్లను చూడసాగాం. అప్పుడు మా మనసు ఆనందంతో నిండింది. బుజ్జిని జూసిన లచ్చి మోము ముద్దబంతిలా విప్పారింది. మా బుజ్జి పుట్టినప్పుడు ఇంత లేసి కండ్లు కాంతులీనాయి, మోము చల్లని వెన్నెల విరబూసినట్టుంది. చిరునవ్వుల పెదాలలో అప్పుతం కురిసినట్టుంది. తను పుట్టినప్పుడు ఎట్టుందో ఇప్పుడూ అంతే. పాప మా వంచపాణాలు, మేం బతికేది పాప కోసం. పాపను బాగా సదివించాలి. పెద్ద పెద్ద సదువులు సదివి పెద్దకొలువు చేయాలి. కాలు నేలన ఆనక్కుండా బతకాలని మా ఆశ ఆలా నేను నాలచ్చిమి బంగారు కలలు కంటిమి ఆమె సంతోషంగుంటే చూసి మురవాలని మా ఆరాటం.

మా రెక్కల కష్టంతో మా జీవితం సుఖ సంతోషాలతో, మూడు పువ్వులు ఆరు కాయలుగా సాగిపోతుంది. మమ్ముల జూస్తే ఆ దేవునికి కన్ను కుట్టినట్టుంది. ఆయాళ్ళ బుజ్జి ఆడుకుంటు చెంగుచెంగున గంతులేస్తూ అదాట్ట తూలుతూ సోలుతూ నేలవాలింది.

అంగలో పాపను సమిపించినం. బుజ్జిని అల్లా చూస్తాలికి మాపై ఉరుములేని పిడుగు పడ్డట్టుంది. వెలిగే దీపం కాంతులీనూతూ తడారినట్టుంది. పిండారబోసినట్టునట్టున్న వెన్నెల మోము మసకబారింది. పాప ఆయాసపడుతు తిన్నగా ఊపిరి తీస్తూ రొమ్ములపై చేతులు పెట్టుకొని “అమ్మా నోప్పి, అమ్మా నోప్పి, రొమ్మున సుల్చుసుల్చున పొడుస్తుందే” అని లచ్చి ఒడిలో సుడులు తిరుగుతూ తేలగండ్లేసింది. పక్కన మాతో పని చేస్తున్న వారు కంగారు పడిపోతు గుడ్లప్పగించి చూస్తుండు.

ఇదేమి అర్థంకాని నేను నా లచ్చిమి పాపను బుజాలపై వేసుకొని ఊల్చుకు ఊర్చుచ్చినం. ఊల్చు సూదులేనే శీనయ్యకు సూపితే గిన్ని నీశ్లు తాపి నోప్పికి సూదొక్కటి ఇచ్చి తనకి పాప నోప్పి అర్థంకాక టొనుకు పొమ్మన్నడు.

నేను నాలచ్చి ఆటోగట్టేని టొనుకొచ్చి పేరున్న పిల్లల దవకానకు పోయినం. అక్కడ సన్నపిల్ల తల్లులు వారిని ఎత్తుకొని కొందరు, మా బుజ్జమ్ముంత పిల్లలతో మరి కొందరు దూరం దగ్గర అనకుండా ఎప్పుడో వచ్చి లైను గట్టారు. వరండా పేపంట్లతో నిండుకుంది. ఒక పక్కన కొత్తగొచ్చిన వారి పేర్లు రాస్యుంటుండు. నేను వారివద్దకు చేరి మా బుజ్జి పేరు రాయించా. మాకు ముందు చానా మందివున్నారు. నాలచ్చి ఆమెతో “మా పాప ఆడుకుంటు పడిపోయింది. గుండెకు నోప్పి అంటుందమ్మ జరసందజూసి వీలుజూసోని పంపండమ్మ” అని దీనంగా వేడుకున్నం.

ఆమె “నరె అలా కూర్చొండి” అంటునే పాపకు బి.పి.

చెకింగ్ చేసి, బరువు జూసి, డాక్టర్ చిట్టి మీద రాసింది. మేం మా వంతుకోసం ఎట్టుజూస్తున్నం చిన్నపిల్లల ఎడ్పుల రోదలో అక్కడ గంభీరంగ వుంది ఓగంట తర్వాత మమ్ముల లోనికి వంపింది. మేం చెప్పులు బైటు ఇప్పి లోపట్టిపోయినం డాక్టర్ మావైపు చూస్తూ “ఏమైంది పాపకు” అని అడిగాడు.

“సార్ అది... అది... అని నేను నీశ్లు నములసాగాను వాడిన మొఫంతో బుజ్జి చిన్నబోయింది. కనురెపులు నిలవడినట్టున్నాయ్.

లచ్చిమి కండ్లనీశ్లు దెచ్చుకొని “సారు పిల్లగుండెకాడా నోప్పి నోప్పి అని సుడులు తిర్చి కూలపడ్డది” అని పైటుతో కండ్ల తుడున్నా పలికింది.

అతను పాపకండ్లు, నాలుక పరీచ్చగ లైట్ వేసి సూసిందు, చాతిపై

అలేసి సూసిందు పాపను ఎల్లెల్లుల పండబెట్టి సూసిందు గట్టిగా ఊపిరి పీల్చుమన్నడు. పాప అలాగే ఊపిరి తీసుకుంటు ఆయస పడసాగింది. గుండెను ఒకటికి పదిమార్లు చూసి ఎక్కేరే తీయించి దాన్ని మాకు చూపుతూ “ఇదిగో చూడమ్మ ఇక్కడంతా తెల్లగుంది. ఇది గుండె దాని మీద నల్లమచ్చ అక్కడే పాప గుండెకు చిల్లుపడింది” అని నింపాదిగా పలికిందు.

మేం భయంతో హడలిపోయాం “పాపకు మచ్చా” అని తెల్లబోయి తెలగండ్లేసినం.

“సూడమ్మ భయపడకుండి, ఆహరేష్వన్ చేస్తే తక్కుయితది కని భర్యులు బారిగైతయ్. పాప నీ పేరేంటే” అని అడిగిందు.

“వెన్నెల” అని అన్నది మిలమిల మెరిసె మగత కళ్ళతో డాక్టర్ చూస్తూ “గుడ్ బడికి పోతున్నవా, ఏ క్లాసు” అంటు అతను పాపను తెరిపార చూస్తూ అడిగిందు.

“ఓ పోతున్న సార్, ఐదో క్లాసు” అంటు బుజ్జి లేని హలషారును తెచ్చుకొని తిన్నగా పలికింది.

“వెరిగుడ్ బాగా చదవాలి” అని తల నిమిరాడు డాక్టరు.

“అలాగే సార్” అన్నది బుజ్జి, మేం వారిని చూస్తూ అలాగే నిలబడినం.

“జరపిల్లను బాగా చూడు సార్” అన్నది అమాయకత్వం నిండిన మోముతో నా లచ్చి.

“చూడు లచ్చమ్ము పాపకి ఏం కాదు మమ్ముల నమ్ము ఇదిగో రెగ్యులర్గా ఈ మందులు వాడు కొన్ని దినాలు”

“అలాగేసార్ బాగచూడండి మాకున్నది ఒక్కగానొక్క పిల్ల” అని చేతులు జోడించి పబ్బతిపట్టి మాకున్నది తలతాకట్ట పెట్టిన బాగచేయించుకుంటం సారు జీరవోయిన గొతుకతో అన్నది. ఆమె కండ్లు కడవలై అలుగుపారసాగినయ్య

“ఇదిగోమ్మ ఈ మందులు వాడుతూ మద్దెలమద్దెల వచ్చి కనపడిపో”

అతను రాసిన చీటిలోని మందులు తీసుకొని ఇల్లు చేరాం. రాత్రి పాపకు గోలీలు వేసి, పడుకునే ముందు తానికి తాపుతుంపే “అమ్మ నాకేమైంది” అమాయకంగా తల్లిమైపు చూస్తూ అడిగింది బుజ్జి.

“ఏంలేదురా” “మరి నాకెందుకు గుండెతాన సుల్యసుల్లు మంటది” నిద్రకమ్మిన కళ్ళతో అమ్మను చూస్తూ అడిగింది.

“నీకు చిన్న మచ్చ వచ్చింది గీమందులు గోలిలు నాగ్గిదినాలు వాడితే తక్కుయితది” అని పాపను పడుకోబెట్టి

తను పాపపక్కల ఒరిగింది.

“నేను పరిపరిగా ఆలోచిస్తూ పాపను ఎలాగైన బాగు చేయాలి” అని చింతలో మునిగిపోయా.

నాల్గొనాలు మందులు వాడినం మా బుజ్జి జరంత కుదురుకున్నట్టుంది. లచ్చి తమ్మునికి ఫోన్ చేసి బుజ్జి విషయం చెప్పింది. అతను రెక్కలు కట్టుకొని ఇంటి ముందు వాలిపోయాడు.

“ఇప్పుడే నా తమ్మి” అంటూ చేత చెంబుతో నీళ్ళు ఇచ్చింది. అతను కళ్ళుచేతులు కడుకున్నడు. “అట్ల కూకో తమ్మి” అంటూ నులక మంచం వేసింది అతను దానిపై కూలపడ్డడు.

“ఓయ్ నర్సయ్ మామ ఎప్పుడోచ్చినవ్” అని ఒడిలోవాలి బుజ్జి పలకరించింది.

అతను నవ్వుతు “బుజ్జి బాగున్నవా, ఇలా రా” అని ఒడిలోకి తీసుకుండు.

“ఇంటి తాన అంత బాగుండ్ర తమ్మి” అని నేను అడగగానే అవునన్నట్టు తలవూపాడు.

“మామ అమ్మమ్మును తీసుకరాలే” అని బుజ్జి అడిగింది.

“తరువాత వస్తది నీకెట్లుంది నీవు మందులు వాడుతున్నవా”

“ఓ డాక్టర్ చెప్పినట్లు మింగుతున్న”

“అక్క లడ్డులెక్క ఉండే పిల్ల ఎంత దర్శచెడ్డది, తింటలేదా” అడిగిండతను.

“తింటున్న మామ కాని ఎంత తిన్న నాకు నీరసంగా ఉంటుంది”.

“ఓరే తమ్మి బుజ్జికి మాయదారి జబ్బి సౌకి చిక్కి సగమయింది” అని ఆమె అనగానే “పాప ఇనపకడ్డిల దిబ్బరొట్టెల ఉంటుందే” అని పాపవైపు చూస్తూ అక్కతో పలికిండు.

ఆమె “అవుతమ్మి అంతకు ముందు బాగానే వుండే తమ్మి, గీ రుక్కతి వచ్చిన కానించి పిల్ల ఇట్టుయింది. ఏం చెప్పేది అంతా మా గాశారం చందమామలెక్క ఉండే సక్కదనాల తల్లికి ఎంత కష్టంమైచే” అని నిట్టార్చింది.

బుజ్జికి పూర్తిగా నయాంకాలే తిన్నగాలేసి తిర్మలాడుతూ పిల్లల దంటన చేరి ఎప్పటి లెక్క ఆడుకోసాగింది. మాకేమో మల్లెమైతదో అని లోలోన భయం జోరపడ్డది.

ఎప్పుడది తిర్మలవడదో తెలవదాయే నేను ఊర్లో నాకున్న మాన్యం మాపాలి వారికి జేరం పెట్టిన, లచ్చిమి తన పెళ్ళినాటి సొమ్ములు చెవుల దిద్దులు, మెడల పుస్తేలతాడు, నల్లపూసల దండ, కాళ్ళ కడియాలు, పట్టా గొలుసులు అన్ని ముటకట్టి దాచింది. అన్ని పోసినా సాలవు మాన్యం చెలక బాపతు డబ్బులు మూడు నెలల వాయిదా అప్పటి దాక పట్టుం వెళ్ళి నాల్గురాలు ఎన్నెస్కూరావలని అనుకున్న. అనుకున్నదే తడవుగా నాలచ్చి సంచి సదురుతుంది.

కూతురు నన్ను జూస్తూ “నాయన ఎక్కడికి పోతున్నవ్”

**వెళ్ళుతుంటే నన్నే చూస్తూ
నిలబడించి బుజ్జి. నేను కొంత దూరం
నడిచి అగి వెనక్కి మళ్ళీ చూశా తను
అలాగే నన్ను చూస్తూ నిలబడివుంది.**

అన్నది.

“నేను పట్టం పొయ్యాస్తరా” అంటి.

“నాయన నాకు మరిన్ని బొమ్మలు తీసుకరా ఆడుకునికే తీస్తూరా, అట్లనే కొత్త బట్టలు తీస్తూరా” అని నావైపు చూస్తూ అడుగుతుంటే ఆమె తల్లి “నీకుగాక ఇంకెవరికి తెస్తమురా నా బుజ్జి”, అని పలికింది లచ్చిమి.

“ఏమే బుజ్జిమెకం సాంతిమి గుంజకపోయింది. యాలకు తినబెట్టి మందులు వాడు” అంటూ సంచి చేతబెట్టిన. నేను వెళ్ళుతుంటే నన్నే చూస్తూ నిలబడింది బుజ్జి. నేను కొంత దూరం నడిచి ఆగి వెనక్కి మళ్ళి చూశా తను అలాగే నన్ను చూస్తూ నిలబడివుంది. నా పాణం ఆగక నేను వెనక్కి వెళ్ళి నా కూతురును తల నిమురుతూ నుమరుషై ముఢు పెట్టి “జాగర్తగ వుండు అమ్మను సతాయించకు అంటూ” చేతిలో అయిదు రూపాయలు పెట్టి పట్టుం బాట పట్టిన.

వారి గడువు దగ్గరపడింది. ఊరిలోకి వెళ్ళి ఆ డబ్బులు వసూలు చేసి సొమ్ములు అమ్మి పాపకు చూయించలని నాలో ఆశ అంతకంతకు పెరిగింది. ఇన్నాళ్ళ సిటిలో దౌరికిన పతి పని కష్టమైన ఇష్టంతో రాత్రింబవళ్ళు కష్టంచి పనిచేసి నాల్గ డబ్బులు కూడబెట్టిన. ఆ డబ్బులు తీసుకొని ఇష్టుడు ఇల్లు చేరుతుంటే లోన ఆందోళన మొదలైంది. గుండె వేగంగా కొట్టుకోసాగింది. నాలో దడ మొదలైంది. బస్సు ఊరికి సమీపిస్తున్న కొద్ది నాలో ఆందోళన అంతకంతకు రెట్టింపయ్యింది. నేను పనిలో మునిగి ఎన్నో నిద్ర లేని రాత్రులు గడిపిన దాని వల్ల నా శరీరం మొద్దుబారింది. నిత్రలేక నా కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి.

నా జేబులో ఫోన్ రింగై మోగినప్పుడల్ల నాకు నేను ఉలికిపడుతున్న ఒకసారి ఫోన్ కాల్ ఇంటి నుంచి కాదని తెలిసి కాస్త కుదురుగా ఊపిరి పీల్చుకున్న. సాయంత్రం ఊరు చేరువుతుండగా మళ్ళీ ఫోన్ మోగింది. ఆ రింగ్కు ఆందోళనతో గుండెబరువేక్కింది భయపడుతూనే ఫోన్ ఎత్తా. “ఎక్కడున్నవ్ తొందరగా వచ్చేయ్” అన్నారంటే “ఊరికి సమీపంలోనే బస్సులో ఉన్న” అని పెట్టేశా. ఆ మాటలు నాలో అలజడి రేపాయి. “ఏవై ఉంటుందబ్బా మళ్ళీ పాపకు సీరియన్ అయి ఉంటుందా” అలా ఆలోచిస్తునే బస్సు దిగి హుటాహుటిన ఇంటికి బయలుదేరాను. ఇంటి ముందు జనం మూగివుండు అటు ఇటు చూశా, సంతలో సందడి వాతావరణం నెలకొంది. నా కళ్ళు ఇంటి గుమ్మాని ఎతకసాగాయి. ఒక్క అంగలో ఇంటి ముంగిలోకి నడిచా ఏడ్చి నా లచ్చి సెంపలషై కన్నేటి దారలు అచ్చు కట్టినయ్. ఒడిలో పాప నిర్మపోతున్నట్టుంది ఉలుకు లేదు పలుకు లేదు. అలాగే చూస్తూ తిస్సూ తాకి చూశా. పాప దేహం చల్లబడి ఉంది. ఉలుకు పలుకు లేక పాప గాడ నిద్రలోకి జారుకున్నట్టుంది. నన్న చూడాగానే లచ్చి వల్లవల్ల

ఎడుస్తూ రొమ్మలు బాదుకుంటూ “అంతా అయిపోయిందయ్ పాప మనల ఇడ్డిపోయింది” అని పాపపై పడింది. నేను మొద్దుబారి అలాగే కూలబడ్డాను.

తేరుకొని “అమ్మ చిట్టితల్లి నీకోసం రకరకాల బొమ్మలు తెచ్చిన రంగు రంగుల కొత్త బట్టలు తెచ్చిన, లేరా తల్లి లెవ్వరా ఒకసారి కళ్ళు తెరిచి చూడరా ఈ పాపిష్టి అయ్యతో పలకరించకుండనే అలిగి వెళ్లిపోయా తల్లి” అంటూ కుల్లికుల్లి ఎడుస్తుంటే.. “బేరేయ్ ఎంక ఊకోరా మాయ్యగాని ఊకో కొడక పూసినయ్ పూతలు కావు, కాసినయ్ కాతలుగావు, దానికాడికే నూకలు రాసిపెట్టుంది” అని మా పెద్దమ్మ ఊకుంచ సాగింది.

“అదికాదత్త సక్కుదనాల తల్లి సందమామ రూపు వరాల మూట, నా ఇంటి వెలుగు ఆరింది, పసిబాల మీద ఎన్ని కలలు గన్నం ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకున్నం. మా ఆశలన్ని దోస్కుపాయె భగవంత ఏం పాపం చేసిం తండ్రి మా కెందుకీ శిక్ష” అని లచ్చి ఎడుస్తుంటే “మంచోలకే కష్టోస్తయ్ ఊకేవే అమ్మ” అన్నదామే పాప పాణం లేక నిర్మీవంగా పడుంది. ఏ లోటు రాకుండా కంటికి రెప్పలెక్క సాదుకుంటిమి. ఆశలన్ని ఆవిరైపాయె శక్తికి మించి వైద్యం చేయిస్తిమి కనపడ్డ చెట్టుకు గుట్టకు మొక్కితిమి మా పూజలు ఘలించలేదు. మేం ఎక్కుని కొండలేదు మొక్కని బండలేదు. ఏ దేవుడు మా మొర ఆలకించలే నేను అలాగే కుమిలి కుమిలి ఎడుస్తూ కొయ్యబారిపోయా.

“వాన రాకడ పానం పోకడ తెలిసినోడెవడ్రా సచ్చినోశెంట సస్తమా, ఎడ్పులు తూడ్పులతో సచ్చినోళ్ళ బతికి లేచివస్తరా జరిగినది జగ్గిపోయింది. జరగాల్సింది చూడండి” అన్నాడు జనంలో పెద్ద మనిషి మాకు తెలియకుండానే తెల్లారింది. పుట్టెడు దుఃఖంలోనే కూతురు దహన సంస్కారాలు చేశాము. బందువులందరు ఓడారున్నట్టు కాని పాప లేదన్న బాధ గుండె లోపలనుంచి లావాల తన్నుకొస్తుంది. కూతురు జ్ఞాపకాలతో నా లచ్చికి బుర్రంతా పిచ్చెక్కినట్టుంది. తను కుదురుకోలేక పోతుంది. నాల్గానాలు స్థల మార్పిడి జరిగితే నా లచ్చి కుదురుకుంటుందని మనసుకు కాసింత మన శాంతి దొర్చుతుందని పట్టణానికి ఆమెను తీసుకొని తిర్గుముకం పట్టిన.

నేను ఇలా జరుగుతుంది అని అసలు ఊహించలేదు. మా జేవితంలో నెలవంకలా పొడిచి నిండు పున్నమిలా వికసించి పండు వెన్నెల్లు కురిపించి అంతలోనే మా ఆశలు నేలరాల్చి విధి మా బతుకుల్ని చిన్నబ్బిన్నం చేసింది. ఇక్కడ ఉండబుద్ది కాలే పిల్లలు లేకుండా మమ్ముల మోము సముదాయించుకోలేక పోయాము. మోడైనా మా జేవితంలోకి వసంతం చిగురించాలని అప్పుడే పడమటి దిక్కు పొడిచిన్న నెలవంకను చూస్తూ కొత్త ఆశలు ముటగట్టుకొని బతుకు నడక సాగిస్తు ముందుకు కదిలినం.

***

అన్వరం దేవేందర్ -వరి గొలుసులు

అన్వరం దేవేందర్ అనగానే మనకు గుర్తొచ్చే సంపుటి ‘మంకమ్మతోట లేబర్ అడ్డా’. ఈయన 2001లో ‘తొవ్వు’ అనే కవితా సంపుటితో సాహిత్యరంగ ప్రవేశం చేశారు. ఇప్పటిదాకా 11 కవితా సంపుటాలు, 1 వ్యాస సంపుటి

రాశారు. ఈయన కవితాసంపుటాలు వరుసగా తొవ్వు, నడక, మంకమ్మతోట లేబర్ అడ్డా, బుడ్డపర్మలు(నానీల కవిత్వం), బొడ్డుమల్లెచెట్టు, పొద్దుపొడుపు, పొక్కిలి వాకిళ్ళ పులకరింత, బువ్వకుండ(దీర్ఘకవిత), ఇంటిదీపం, వరిగొలుసులు, ఒక వ్యాస సంపుటి మరోకోణం.

ఈయన కరీంనగర్ జిల్లా వాసి. ఈయన కవితాసంపుటికి పెట్టిన శీర్షిక ఇందులోని కవితల సారానికి అధ్యం పట్టినట్టుగా ఉంది. ఎక్కువ భాగం వ్యవసాయ నేపథ్యానికి సంబంధించిన కవితలు ఇందులో కనబడతాయి. సంపుటి పేరులోని ‘గొలుసులు’ అనే పదం బహువచనం. లోహంతో తయారు చేయబడి వలయాల రూపంలో ఉండే దండ లాంటి నిర్మాణం. పారకుల మెడలో కవి ‘వరి గొలుసును వేసి ఆ వలయాలలో కవిత్వాన్ని నింపాడు. ఈ వరి గొలుసుల దండ రైతుల నిరసనకు ఊతమిన్ను రెపరెపలాడే కవితా జెండా.’ భూమి పుత్రుల పాదయాత్ర’ అనే కవితలో ఈ ‘వరి గొలుసులు’ అనే పదబంధాన్ని కవి ఉపయోగించాడు.

ఈ పుస్తకంలో ఆర్థికపరమైన కవితలు (వ్యవసాయ శాస్త్రం, రూపాయి, స్వర్గ), సామాజికం (శుభమే, వాకిలిగీతం), సాంస్కృతికం (యానాం, బాస, తెలుంగ) స్వతి (ఎకాయేకిన, సాహిత్యదీపం, స్వతి), ఏకవస్తువు (తువ్వాల, పల్లెం), దృశ్యకవితలు (పొద్దున్నే దృశ్యాలు, నడక) మొదలగునవి చోటు చేసుకున్నాయి.

వెంటాడే వాక్యాల్లోకి..

1. “పెట్టుబడి గిట్టుబాటు దిగుబడి ఆర్థిక శాస్త్ర లోటు తెలవని బోలాతనం పంటలు పండించడమే పరమ తపస్సు లోకుల ఆకలి తీర్చడమే వ్యవసాయ శాస్త్రం”

‘వ్యవసాయ శాస్త్రం’ కవితలో రైతు జీవితానికి సంబంధించిన ఆర్థికాంశాల ప్రస్తావన కనబడుతుంది. రైతుకు ఆరుగాలం కష్టపడడమే తెలును, పదిమందికి బువ్వ

పెట్టడంలోనే ఆనందాన్ని వెతుక్కుంటాడు గాని ఆర్థికశాస్త్రం తెలియని బోలాతనమంటూ, ఇతరుల మోసగించడం తెలియదనే సారాంశంలో ఈ కవిత నడుస్తుంది.

2. “అరొక్క అపసరాలు ఆ పర్వత సారికెల నుంచే గుట్టలే భూమికి పుట్టుమచ్చలు”

‘పుట్టుమచ్చలు’ అనే కవితలో ప్రకృతి సౌందర్యం, జాగ్రఫికల్ ఎలిమెంట్స్ కన్నిస్తాయి. ఇక్కడ గుట్టలను పుట్టు మచ్చలుగా చెప్పి కవీత్వికరించిన విధానం ఆకట్టుకుంటుంది. అన్వరం దేవేందర్ ఎక్కువగా కవిత్వంలో తెలంగాణ మాండలిక భాషను ఉపయోగిస్తాడు. ఈ కవితా సంపుటిలో పురాగ, అరొక్క, ఎవునం, చెల్క, ఒరిగిచ్చిన, ఆడికీడికి, ఏకుడు ప్యాలాలు ఇట్లాంటి మాండలిక పదాలెన్నే చూడోచ్చు.

3. “వితంతు తంతు విద్రోహమే ఆదినుంచి నుదుటనున్న సింధూరం మునుపటిలా తళతళ మెరుస్తుండాలే”

ఈ కవితలో ఓ సంఘసంస్కర దర్శనమిస్తాడు.

కందుకూరిలా వితంతువుల బాగోగులను “శుభమే”అనే కవితలో కోరుతాడు. వైధవ్యం పొందిన వాళ్ళను

గౌరవించాలనే తపనను నూరిపోసిన కవిత ఇది.

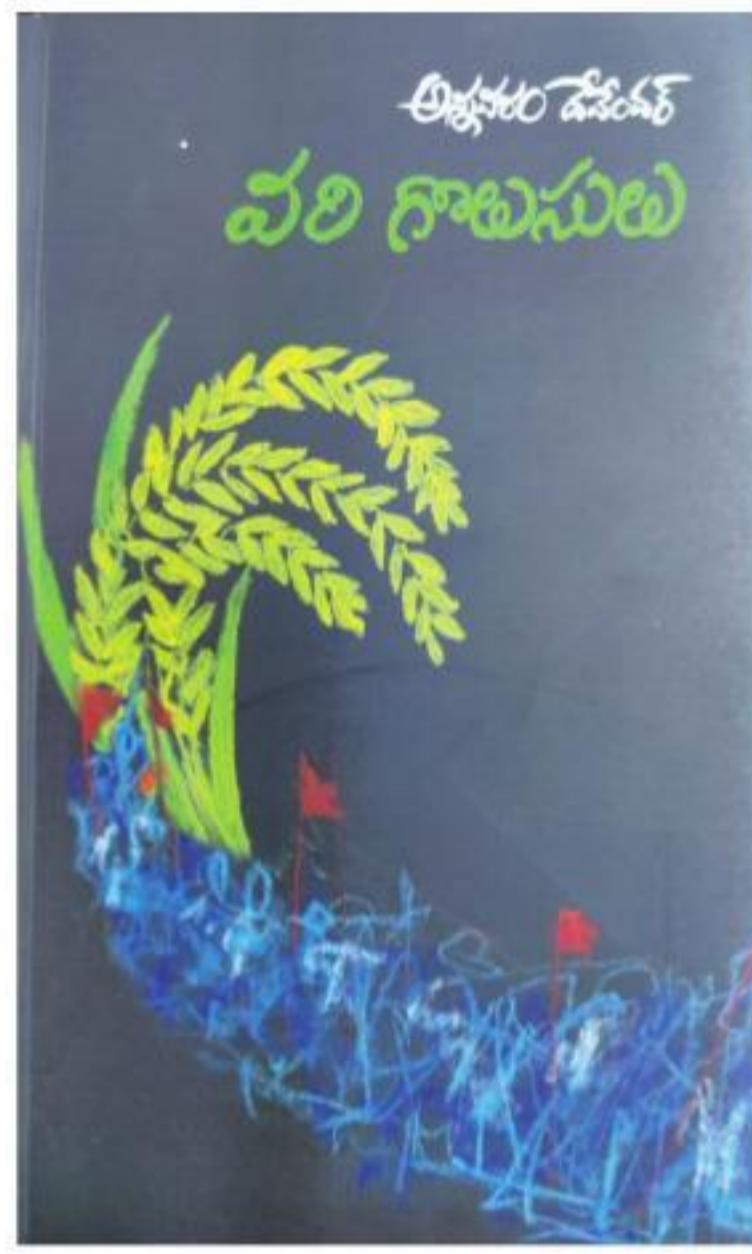
4. “నడక మైదానంలో నాలుగు మట్టు చుట్టి ధ్యానిస్తుంటే పొద్దబి దృశ్యాలు కాయిదం మీద రాలి నాలుగు కవనాలుగా దునుకుతున్నాయి”

ఇతని శైలికి భిన్నంగా ఈ కవితలో కన్నిస్తాడు. ఆ కవితనంతా దృశ్యాయమానం చేసి ఆ imageries ను బొమ్మకడుతాడు. నడక ప్రాధాన్యతను తెలియజేసే వాక్యాలు ఇవి. కవే కాచు ప్రతీ ఒక్కరు ధ్యానించవలసి తరుణమిది. దానికి నడక మేలైన జోషిధం.

కవి శైలి ప్రస్తావనలోకి వెళ్ళే అచ్చమైన గ్రామీణ పదాల పోహళింపుతో కూడిన కవిత్వం రాస్తాడు. తెలంగాణ మాండలిక పదాల వాడకం ఎక్కువ. ఇంకా ఈ పుస్తకంలోని కవితల్లో ఎలీజీలను కూడా గమనించోచ్చు. తెలంగాణ భాషా సౌందర్యాన్ని నుంపున్నం చేస్తున్న కవికి అభినందనలు.

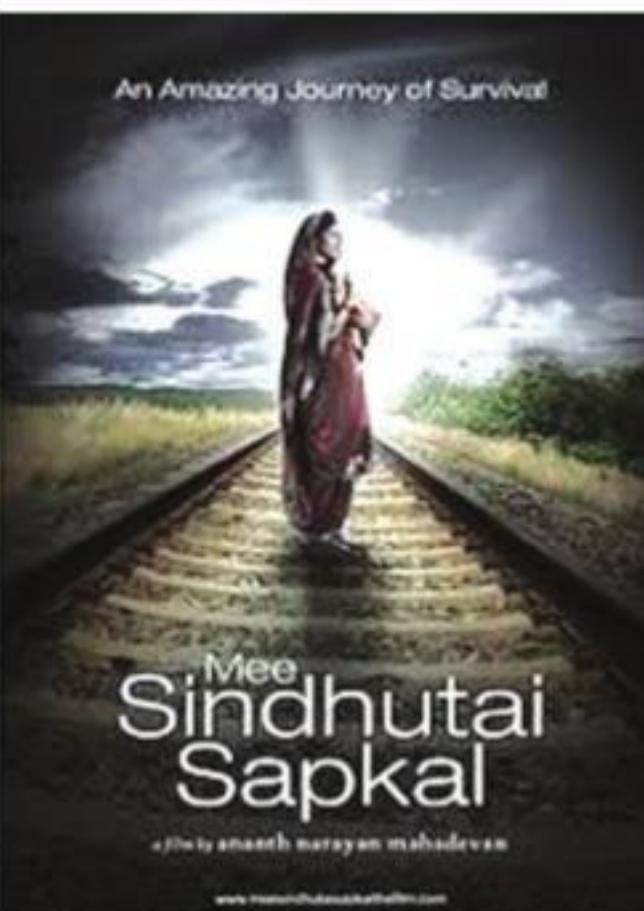
- తండ హరీశ్ గౌడ

8978439551

అమృతనానికి అర్థం ఆమె - సింధుశతాయ్ సప్తాల్

సమాజంలోని జీవితాలలోంచి స్వార్థిదాయకమైన పాత్రల ఇతివృత్తంతో సినిమా వస్తే అది ఒక గొప్ప లికార్డుగా ఎందరికో ప్రేరణ కలిగించే విషయంగా నిలిచిపోతుంది.. ప్రస్తుతం ఇలాంటి సినిమాలను అదలంచే ప్రేక్షకుల సంబ్ధి తగ్గుతుంది. సినిమా అంటే కలల ప్రపంచంలో విహారింపజేసేబి ఆన్న భావజాలం నేటి యువతరాన్ని కమ్ముకుని ఉంది. నిజ జీవితంలోని కష్టాలను, సమస్యలను అనుభవిస్తున్న వ్యక్తులను ఈ సినిమాలు ఎప్పటికీ ఉత్సేజితం చేస్తూ ఉంటాయి. అందుకే వీటిని చూసే ప్రేక్షకులు తక్కువయినా వీటిని భాద్యతగా తలచి సినిమాగా తీసేవారు కొందరు ఇంకా మిగిలి ఉన్నారు. “ఎవరో ఒకరు ఎప్పడో అప్పడు నడవరా ముందుగా అటో ఇటో ఎటో వైపు” అంటూ ఎదురు చూడడం తప్ప ప్రస్తుతం సినీ లోకంలో ఆవహించి ఉన్న భావ దాలిద్రాన్ని గులించి చల్చించడం అవివేకమే. ఆలాంటి పరిస్థితులలో ఏ భాషలోనయినా ఒక సినిమా నిజ జీవితపు పోరాట కథతో వస్తే దాన్ని ఆదరించవలసిన భాద్యత ప్రతి సినీ ప్రేమికునిటి. మారాలీ భాషలో తక్కువ బడ్డెట్టుతో గొప్ప కథలతో సినిమాలు వస్తూ ఉంటాయి. ముఖ్యంగా మేకప్పు టెక్కికల్ హంగులకు దూరంగా సహజమైన వాతావరణంలో సహజంగా ఉండే పాత్రలతో జీవితం పట్ల స్పష్టమైన అవగాహనతో ఆ భాషలో సినిమాలు వస్తాయి. చాలా లో బడ్డెట్టుతో తీసిన ఆ సినిమాల ద్వారా ప్రేక్షకులకు జలిగే మేలు మాత్రం అనంతం. కోర్టు, శ్యామ్, ఎంక్ హజార్చీ నోట్, కాన్వ ఇలా ఎన్నో గొప్ప ఆలోచింపజేసే సినిమాలు ఆ భాషలో ఈ మధ్య కాలంలోనే వచ్చాయి. ఆలాంటి సినిమాల కోవలో చేరుతుంది “మీ సింధుతాయ్ సప్పాల్”

అనంత నారాయణ మహాదేవన్ దర్శకత్వం పహించిన ఈ సినిమా సింధూతాయి అనే ఒక మరాతి స్నేహితం ఆధారంగా

తీసిన సినిమా. 2016లో సాహిత్యంలో డాక్టరేట్,
2017లో నారీ శక్తి పురస్కార, 2021లో భారత
ప్రభుత్వంచే పద్మశ్రీ పురస్కారాన్ని పొందిన
సింధుతాయి జీవితం గురించి ప్రస్తుతం యువతరం
తెలుసుకోవాలి. 72 సంవర్గులాల ఈ స్త్రీమూర్తి
జీవితంలో అనుభవించిన కష్టాలు, చూపించిన
పోరాట పటిమ గురించి ప్రతి యువతీ
యువకులకూ బోధించాలి. వార్షికాల్‌లో
రికార్డులు పెట్టి లైవ్‌లో ఆత్మహాత్యలు
చేసుకుంటున్న యువతరానికి జీవితాన్ని
ఎదుర్కొనే విధానాన్ని చూపించాలి. ఒక
చదువురాని పేద దళిత స్త్రీ చేసిన పోరాటం,
కన్సుబిడ్డల నుండి దూరం చేసిన పరిస్థితులను
ఎదుర్కొని పదిహేను వందల మంది పిల్లలను దత్తత తీసుకోగలిగిన
శక్తిమంతురాలిగా ఆమె ఎదిగిన విధానాన్ని తెలుసుకుంటే
సమస్యలను మన జీవితపు ఎదుగుదలకు సోపానాలుగా ఎలా
మలచుకోవచ్చే తెలుసుకోగలం. ఎవరో వస్తారని, ఏదో చేస్తారని
ఎదురు చూస్తూ, ఎవరూ రారని నిరాశపడి జీవితంలో
ఒంటరయిపోయాం అని అల్లాడిపోయి అలసిపోయి జీవితాలను
చిన్న వయసులో చాలిస్తున్న వారందరూ ఎంతటి తప్ప చేస్తున్నారో
ఒక, సింధుతాయి జీవితం చెప్పగలదు.

మహరాష్ట్రలో వార జిల్లాలో గొల్కాపరుల కుటుంబాలో పుట్టింది సింధు. ఆడపిల్లగా అక్కరలేని సంతానంగా పుట్టిన ఆమెకు

- పి.జ్యోతి, 9885384740

పేరు కూడా పెట్టలేదు తల్లి. చింది అని పిలిచేవారు ఆమెను. చింది అంటే చిరిగిన బట్ట అని అర్థం. ఎవరికీ అక్కరకు లేని ఆ బిడ్డపై కన్న తండ్రికి కొంత మమకారం ఉండేది. కాని తల్లి పెత్తనం, నోటి ముందు ఆయన ఏం అనలేని పరిస్థితి. వారి పేదరికం కూడా అంతే భయంకరంగా ఉండేది. తల్లికి ఇష్టం లేకపోయినా తండ్రి ఆ బిడ్డను చదివించాలనుకుంటాడు. ఊరి బడికి పంపుతాడు. గొడ్డము కాసుకుంటూ మధ్యలో స్వాలుకి వెళుతూ చిన్నగా ఆక్కరాలు మాత్రం నేర్చుకోగలుగుతుంది సింధు. పలక కూడా కొనే స్నేమత లేక చెట్ల ఆకులపై ఆక్కరాలు దిద్దుకునేది. అలాగే నాలుగో తరగతి దాటుతుంది. చదువు అంటే చాలా ఇష్టం. కాని తల్లి బలవంతంగా పన్నుండేళ్ళు కూడా నిండని సింధు పెళ్ళి చేసి తన భాద్యత తీరింది అని ఊపిరి పీల్చుకుంటుంది. సింధు భర్త ఆమెకన్నా ఇరవై సంవత్సరాలు పెద్ద. అతని అవసరాలు ఆ చిన్న వయసులో తీరుస్తూ అతనితో ఇద్దరు మగ బిడ్డలను కంటుంది. ఆమె ప్రపంచం అంతా ఆ ఇల్లు, ఆ భర్త, అతని చేతిలో దెబ్బలు తినడం, ఇంటి పని చేసుకుపోవడం. అయినా ఆమెలో ఒక అగ్ని రగులుతున్నానే ఉంటుంది. న్యాయ, అన్యాయాల పట్ల ఆలోచనలు ఆమోలో క్యాగురుణా ఉండాలు, ఇంటర్ స్టీల్ వర్స్ వ్యానగ్రా

ఈక ఆడబిడ్డను ప్రసవిస్తుంది. తన పురుష తనే పోసుకుంటుంది. బిడ్డను పెంచుకోవడానికి తల్లి సహాయపడుతుందేమో అని ఆమె పుట్టిన ఊరు అప్పకష్టాలు పడి వెలుతుంది. కానీ ఆమె తల్లి ఆమెను ఇంట్లోకి రానివ్వదు. తండ్రి ఎప్పుడో చనిపోతాడు. అన్నల దగ్గర ఉండే తల్లి భర్త వదిలేసిన కూతురి భాద్యత తీసుకోవడానికి ఇష్టపడదు. ఆ కూతురుతో ఎటువంటి సంబంధం ఉన్నా తన ఊరిలో తనకు స్నానం ఉండడని చంటి బిడ్డతో ఇల్లు చేరిన కూతురిని గెంటేస్తుంది. ఇంకో దారి లేక సింధు వీధులలో అడుక్కుంటూ బిడ్డను పెంచుకుంటుంది. రాత్రి పూట మగవారి నుండి తప్పించుకోవడానికి శృశానంలో పడుకుంటుంది. శృశానంలో కాలుతున్న శవాల మధ్య తిరిగే ఆమెను దెయ్యం అని చూసి భయపడ్డారు ఆ ఊరి ప్రజలు.

డొర్ను తిరుగుతూ అడుక్కుంటూ ప్రజల మధ్య బతుకుతూ అమరావతి జిల్లాలోని ఒక గిరిజన డారికి చేరుతుంది సింధు. పులిని సంరక్షించే ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టులో భాగంగా ఆ ప్రాంతంలో నుమారు ఎన్ని పైగా డొర్నులోని గిరిజనులను బలవంతాగా ఇశ్చు ఖ్యాతి చేయినుంది ప్రభుత్వం. వారి ఆవులను కూడా ఆడవిలో

స్త్రీల పట్ల భూస్వాముల నియంత్రుత్వాన్ని ఆమె మొదట ప్రశ్నిస్తుంది. అంతే కాకుండా ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్ వచ్చినప్పుడు దైర్యంగా తమకు జరిగిన అన్యాయాన్ని బైట్ పెడుతుంది. తమ కష్టాన్ని దోచుకుంటున్న భూస్వామి గురించి నిర్భయంగా చెబుతుంది. ఆమెపై పగ పెంచుకుంటాడు భూస్వామి. అప్పుడు ఆమె నిండు గర్భిణీ. ఆమె గర్జంలో ఉన్న బిడ్డ ఆమె భర్తది కాదని భూస్వామి ఆమె భర్తలో అనుమాన బీజాన్నీ నాటుతాడు. అప్పుడు సింధు వయను ఇరవై సంవత్సరాలు. ఆమె భర్త ఆమెను అందరి ముందు భయంకరంగా కొట్టి ఇంటి నుండి గెంటేస్తాడు. గేదెలు ఆపులను కట్టేసిన కొప్పంలో ఆమె

మేతకు వెళ్లినప్పుడు కట్టడి
చేస్తుంది ప్రభుత్వం. అప్పుడు అక్కడ
ఉన్న సింధూ వారి నివాసాల
గురించి పోరాడుతుంది. ఆమె
చౌరవ కారణంగా అప్పటి ఫారెస్ట్
ఆఫీసర్ ఆ ఊరివారందరికీ
పునరావాసం ఏర్పాటు చేయిస్తాడు.
అడుక్కుంటూ కడుపు
నింపుకుంటున్న క్రమంలో ఎందరో
అనాధ పిల్లలను ఆమె చూస్తుంది.
వారి కోసం కూడా తానే ఇంకొన్ని
ఇళ్లల్లో అడుక్కుని తిండి తీసుకు
రావడం మొదలెడుతుంది. అలా ఆమె వద్దకు అనాధలు
చేరడం మొదలవుతుంది. అనాధ పిల్లలకు తాను తల్లి
అవతున్నప్పుడు తనకు పుట్టిన బిడ్డపై మమకారం స్వార్థానికి
దారి తీయకుండా పూనాలో సమాజ సేవలో
జీవితాలను గడుపుతున్న దంపతులకు
తన బిడ్డను దత్తతకు ఇచ్చేస్తుంది
సింధూతాయి. తన జీవితం అంతా అనాధ
పిల్లలను సంరక్షించడంలో గడుపుతుంది.
అలా సుమారు 1500 మంది పిల్లలకు
ఆమె తల్లి అయి సింధూ తాయి
అనిపించుకుంది. తాయి అంటే మరారీ
లో అమ్మ అని అర్థం.
సింధూతాయి దగ్గర పెరిగిన పిల్లలు
మంచి ఉద్యోగాలలో స్థిరపడిన వారూ
ఉన్నారు. ఆమె చేస్తున్న పనిలో
సహాయంగా మరి కొన్ని అనాధ
శరణాలయానాలను ఆమె కూతురు,
పెంపుడు పిల్లలు కొండరు ఇప్పుడు

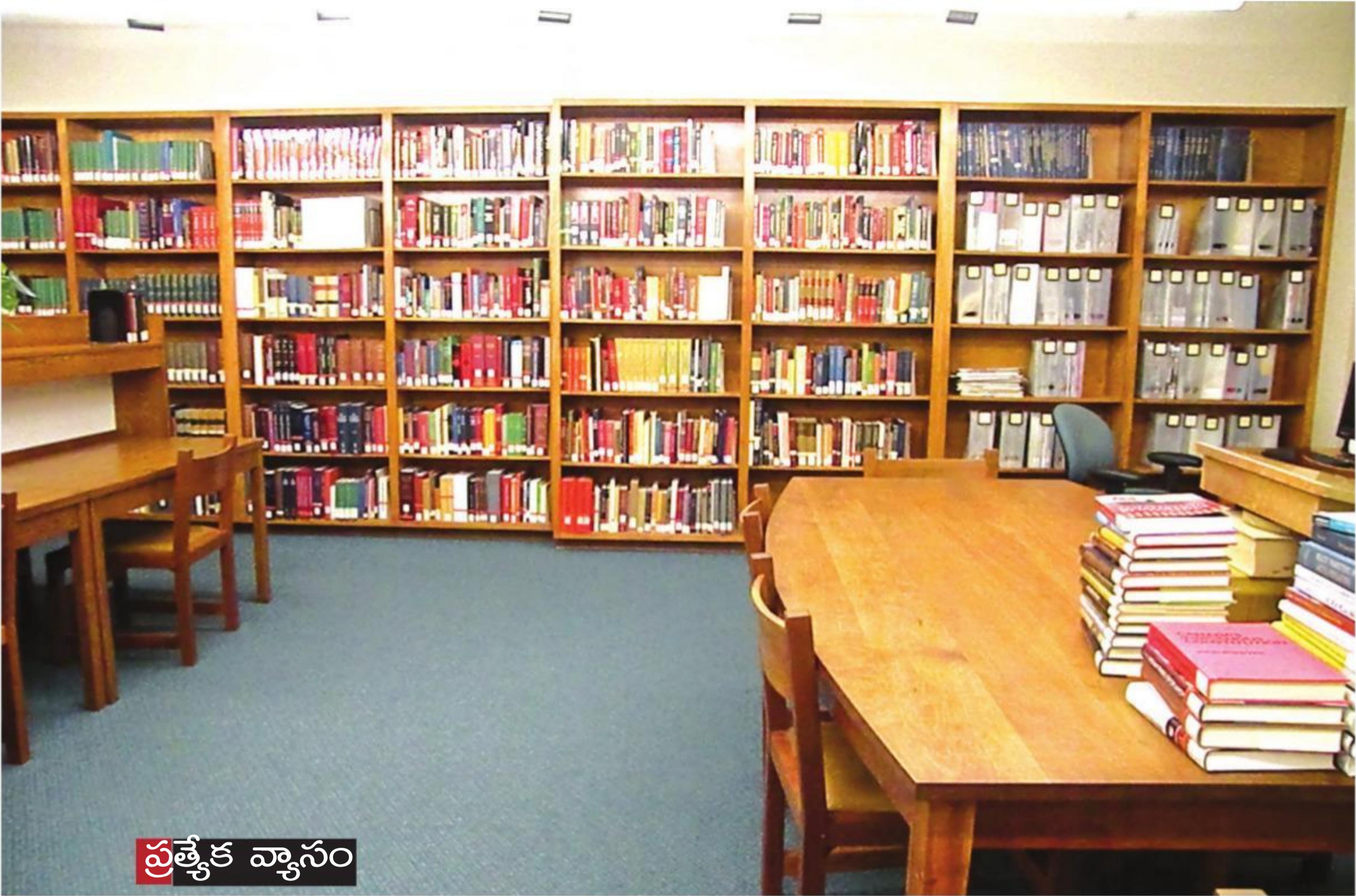
నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ సినిమా
సింధూతాయి అమెరికాలోని మరారీ
సమాజంలో ప్రసంగించడానికి వెళ్లడంతో
మొదలవుతుంది. తన జీవిత కథను అక్కడి
వారికి వినిపించడంతో ముగుస్తుంది. ఆమె
భర్త ముసలితనంలో చూసే వారెప్పరూ
లేక చివరకు ఆమె వద్దకే వస్తే అతనికి
కూడా తల్లిగా తన అనాధ శరణాలయంలో
చోటిచ్చి తన తల్లి మనసును చూపించిన
గొప్ప స్త్రీ సింధూతాయి. తేజస్వినీ పండిట్
సింధుతాయిగా చక్కగా నటించింది.

సినిమా కొంత డాక్యుమెంటరీగా
నడిచినట్లు అనిపిస్తుంది. కథ నిజ
జీవితానికి సంబంధించినది కాబట్టి అంతే
గౌరవంగా కాల్పనిక అవాస్తవిక

సంఘటనలకు
చోటివ్వకుండా తీసిన
సినిమా కబట్టి కథనం
చాలా గంభీరంగా
నడుస్తుంది. ఈ
సినిమాకు నాలుగు
జూతీయ పురస్కారాలు
లభించాయి. చాలా
భాద్యతతో అనంత్
నారాయణ గారు ఈ
సినిమా తీసారు
అన్నది అర్థం
అవుతుంది.
సింధూతాయి జీవితం

గురించి నేర్చుకోవలసినవి ఎన్నో విషయాలున్నాయి. ఆమె
వ్యక్తిత్వాన్ని చూపే ఈ సినిమా మీళా శక్తికి గొప్ప
ఉదాహరణగా నిలిచిపోతుంది.

ప్రత్యేక వ్యాసం

భారతదేశ పారశాల గ్రంథాలయ స్థితిగతులు

విద్యార్థులు పరనాస్త్రీ ద్వారా విజ్ఞానాన్ని, ఆలోచన శక్తిని, విజ్ఞానము, సహనాన్ని, ఉర్ధును అలవర్షుకుంటారు. 1953 మినిస్టర్ ఆఫ్ ఎడ్యూకేషన్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆదేశాలకు అనుగుణంగా సెకండరీ ఎడ్యూకేషన్ కమిషన్, డాక్టర్ లక్ష్మణ స్వామి అధ్యక్షతన కమిషన్ ఏర్పాటు చేశారు. దేశవ్యాప్తంగా ప్రాథమిక, మరీ ముఖ్యంగా మాధ్యమిక పారశాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయాలని అభిప్రాయపడింది. విద్యార్థులకు పుస్తకాలు చదివే అలవాటును పెంపొందించాలని, వారికి కావలసిన పుస్తకాలను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్దయించింది. ఇందుకు సంబంధించి ఆర్థిక వనరులు కూడా ప్రభుత్వాలు అందించాలని సూచిస్తూ మాధ్యమిక పారశాలలో అర్థత కలిగిన గ్రంథ పాలకులను నియమించి విద్యార్థులకు కావలసిన నాణ్యమైన సమాచారాన్ని అందించవలసిన ఆవసరం ఉన్నదని సూచించారు.

మేధి శక్తి పెరుగుదల

పిల్లల మానసిక, మేధి వికాసాన్ని పెంచడంలో పుస్తకాలు మంచి పాత్ర పోషిస్తాయి. పిల్లలు తమలోని నైపుణ్యాలు, బలహీనతలు, మంచి విషయాలను గుర్తించుకునే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటారు. తమను తాము ప్రోత్సహించుకుంటూ కొత్తగా ఆలోచిస్తుంటారు. పుస్తకం నుండి పొందిన జ్ఞానం ఘలితంగా సమాజంలో ఓ మంచి వ్యక్తిగా, గౌరవంగా బలికే శక్తిని కలిగి ఉంటారు. అలాగే తమ మంచి ప్రవర్తన ద్వారా సమాజానికి ఉపయోగపడతారు. ఇప్పటి పిల్లలకు అలవడాలంటే

- డా. రవి కుమార్ చేగాని
చదవడానికి మించిన జ్ఞానం మరొకటి లేదని తెలుసుకోవాలి.

ఎన్.సి.ఇ.ఆర్.టి 2017-18న్యే ప్రకారం దేశ వ్యాప్తంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 5,07,581 ప్రాథమిక పారశాలలుండగా వాటిలో 2,07,462 పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఉన్నవి. పట్టణ ప్రాంతాలలో 62,874 పారశాలలు ఉండగా 23,700 పారశాలలో మాత్రమే గ్రంథాలున్నాయి. ఇక ప్రాథమికోన్నత పారశాలలు గమనిస్తే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 1,29,246 పారశాలలు ఉండగా 72,752 పారశాలల్లో మాత్రమే గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాలలో 33,559 పారశాలలు ఉండగా 22,488 పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. ఇక సెకండరీ పారశాలలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 47,870 పారశాలలు ఉండగా 37833 పారశాలలో గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. ఇక పట్టణ ప్రాంతాలల్లో పరిశీలిస్తే 17,694 పారశాలలు ఉండగా 15,047 పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. ఇక ప్రైయర్ సెకండరీ పారశాలలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 11,600 పారశాలలు ఉండగా 10,366 పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు మాత్రం ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాలల్లో పరిశీలిస్తే 12,062 పారశాలలు ఉండగా 10,980 పారశాలల్లో మాత్రమే గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా చూస్తే 6,96,297 పారశాలలు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉంటే

వాటిలో 3,30,913 పారశాలల్లో మాత్రమే గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాలలో 1,26,189 పారశాలలు ఉండగా 72,215 పారశాలల్లో మాత్రమే గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. అంటే 8 లక్షల 50 వేల పైచిలుకు పారశాలలు ఉండగా 4లక్షల పైచిలుకు గ్రంథాలయాలు పారశాలలో ఏర్పాటు చేశారు. అంటే దాదాపు 50 శాతం పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు లేవన్నమాట.

ఎన్.సి.ఇ.ఆర్.టి 2015-16 సర్వే ప్రకారం భారతదేశంలో ఆత్మధికంగా పారశాలలు ఉన్న రాష్ట్రాలను పరిశీలిస్తే ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 1,55,756 ప్రాథమిక పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 6శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. ప్రాథమికోస్త పారశాల 75 644 పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 8శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 88,593 ప్రాథమిక పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 10 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. 47,276 ప్రాథమిక ఉన్నత పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 5 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. పశ్చిమ బెంగాల్ 76,703 పారశాలలు ఉండగా 6 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. రాజస్థాన్లో 37,656 పారశాలలు ఉండగా 6 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

ఇక సెకండరీ పారశాల మహోరాష్ట్ర 16,287 పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 17శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. కర్ణాటక 13627 పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 31 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. ఇక సీనియర్ సెకండరీ పారశాల రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో 16,958 పారశాలలు ఉండగా వాటిలో 11శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. ఉత్తరప్రదేశ్లో 15,937 పారశాలలు ఉండగా, 12 శాతం గ్రంథాలయాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా చూసినట్లయితే కేరళ రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ పారశాలలో 70శాతం గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. కర్ణాటక రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ పారశాలలో 51శాతం గ్రంథాలయాలు ఉన్నాయి. డిలీ రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ పారశాలలో 69శాతం గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేశారు.

చదివే అలవాటు చిన్న వయసు నుండే రావాలి. సాధారణంగా వయసు పెరుగుతున్నకొద్ది ఇష్టాలు మారుతూ వుంటాయి. అందువల్ల చిన్న వయసులోనే వారికి సామాజిక, విద్య రంగం వైపు అస్తకి కలిగితే చదివే అలవాటును

పెంచుకుంటారు. ఇటువంటి సమయంలోనే తల్లిదండ్రులకు పిల్లలకు సహకరించాలి. చదవడం వల్ల కగిలే ప్రయోజనాలను వారికి అర్థమయ్యేలా చెప్పాలంటున్నారు పిల్లల నిపుణులు.

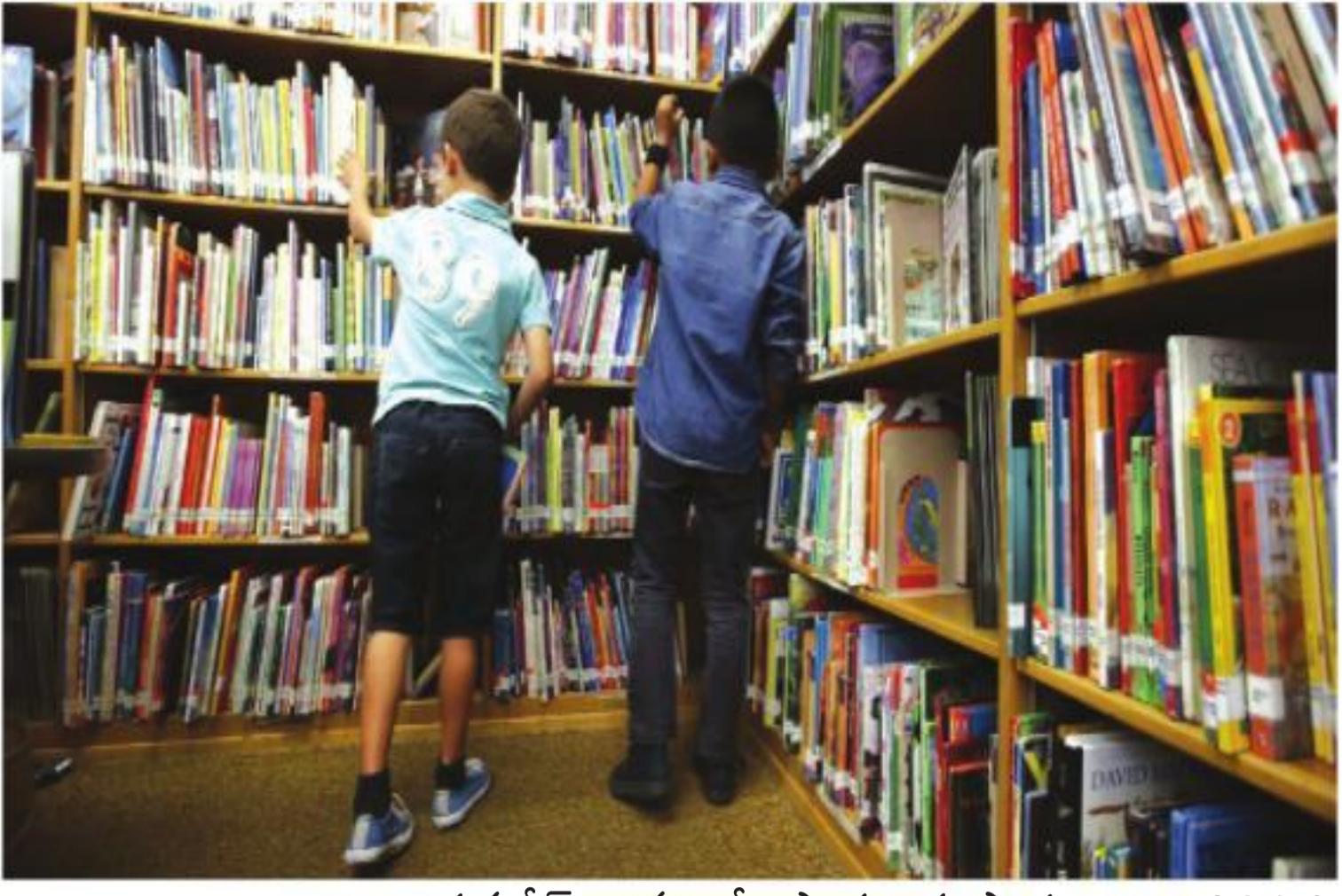
పదాలు నేర్చుకుంటారు

కేరళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2019-2020 సంవత్సరానికి గాను “సర్గ వాయన సంపూర్ణ వాయన” ప్రతీ పారశాలలో గ్రంథాలయం అనే ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. దానిలో భాగంగా 8 లక్షల పుస్తకాలను తిరువనంతపురం జిల్లా ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్ పారశాలలకు అందిస్తున్నది. దీని తరువాత మిగితా జిల్లాలకు అందించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

కేరళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పారశాలల్లో 70శాతం గ్రంథాలయాలు ఉన్నా శిశువు నుండి 12వ తరగతి వరకు అన్ని ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు, ఎయిడెడ్ పారశాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించారు. దానిలోని భాగంలో మొట్టమొదటగా తిరువనంతపురం జిల్లాలో అన్ని ప్రభుత్వ పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేశారు. 10,681 తరగతి గదులలో 988 ప్రభుత్వ ఎయిడెడ్ పారశాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేశారు. ప్రపంచీకరణలో భాగంగా ప్రపంచ స్థాయి విద్యను ప్రభుత్వ పారశాలల విద్యార్థులకు అందించాలంటే ప్రతి పారశాలలో గ్రంథాలయాలు నెలకొల్పుతున్నారు. అదేవిధంగా ప్రతి తరగతిలో ఆష్టేన్ రిసోర్స్ అంటే అంతర్జాల సేవల ద్వారా పుస్తకాలను అందిపుచ్చుకోవడం మరీ ముఖ్యంగా విద్యార్థులను చదివే అలవాటును పెంపొందించేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అదే విధంగా ఆష్టేన్ రిసోర్స్ ద్వారా డిజిటల్ విద్య విధానాన్ని రూపొందిస్తున్నారు.. డిజిటల్ క్లాస్ రూమ్ లో డిజిటల్ రిసోర్స్ ద్వారా అధ్యయన సమాచారాన్ని తరగతిగది నాలుగు గోడల మధ్యనే కాకుండా ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సమాచారాన్ని సేకరించడానికి విద్యార్థులు అందిపుచ్చుకోవడానికి ఆస్కారముందని ఆ దిశగా 2019-20 విద్య సంవత్సరంలో ప్రయత్నం చేసారు.

రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల వారిగా పరిశీలిస్తే తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రాథమిక పారశాలలు 20,980 ఉండగా, ప్రాథమికోస్త పారశాలలు 7,688 ఉండగా, మాధ్యమిక పారశాలలు 12,932 పారశాలలు ఉన్నాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ప్రాథమిక పారశాలలు 38,793, ప్రాథమికోన్నత పారశాలలు 10,086, సెకండరీ పారశాలలు 11,234, హైయర్ సెకండరీ పారశాల 2,889 ఉండగా రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలలో ప్రభుత్వ ప్రాథమిక మాధ్యమిక ప్రాథమికోన్నత పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు నామమాత్రమే ఒకవేళ ఉన్న వాటికి సంబంధించిన ఆర్థిక వనరులు పుస్తకాలు గ్రంథ పాలకులు పేరుకు మాత్రమే.

ప్రతి ఒక్కరికి ఉచితమైన, నాణ్యమైన, ప్రపంచ స్థాయి విద్యనూ ప్రతి మారుముల ప్రాంతంలో, ప్రతీ విద్యార్థికి అందించాలనే తపనతో తెలంగాణ రాష్ట్రం లోని నల్గొండ జిల్లాలో ఉన్న ప్రభుత్వ పారశాలలో దాతల సహకారంతో 31మండలాలో 229 పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేశారు. ఒక్కొక్క పారశాలను 200 పుస్తకాలు తక్కువ కాకుండా కొనుగోలు చేసి జిల్లా విద్యాశాఖ అధికారులు పారశాలకు అందిస్తున్నారు. ప్రతి పారశాలలో పుస్తక ప్రదర్శన నిర్వహిస్తూ, ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న రచయితలు ద్వారా సభలు సమావేశాలు నిర్వహించి విద్యార్థులకు పుస్తకపరస్పర ప్రాంతంలో ఉన్న రచన పై అవగాహన కల్పిస్తూన్నారు. అక్కడ ఉన్న స్థానిక ప్రజాప్రతినిధుల సహకారంతో ప్రతి పారశాలకు 13 నిఘంటువులు (తెలుగు హిందీ ఇంగ్లీష్ భాషలు) తక్కువ కాకుండా అందిస్తున్నారు. అదేవిధంగా ఆ ప్రాంత కల్కటక చంద్రశేఖర సలహా, సూచన మేరకు అనేక మంది దాతలు పుస్తక, ఆర్థిక, వస్తు రూపేశా, పాటశాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయడానికి సహాయ సహకారం అందిస్తున్నారు.

దేశవ్యాప్తంగా ప్రతి రాష్ట్రంలో కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలలో కేంద్రియ విద్యాలయాలు, నవోదయ విద్యాలయాలు ఉన్నాయి. వాటిలో ప్రతి విద్యాలయాల్లో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేసారు. దాదాపు అన్ని విద్యాలయాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేసారు. విద్యార్థికి కావలసిన పుస్తక సంపద వివిధ రూపాలలో (ఫ్రైంట్ & ఎలక్ట్రానిక్) లభ్యమవుతున్నాయి. అన్ని విద్యాలయాలలో గ్రంథపాలకులు విద్యార్థులకు సేవలందిస్తున్నారు.

ప్రపంచీకరణ నేపద్యంలో విద్యావిధానంలో వచ్చిన మార్పులకనుగుణంగా ప్రతి పారశాలల్లో డిజిటల్ తరగతులు ఏర్పాటు చేయాలి. వాటిలో అంతర్జాల సేవల ద్వారా ప్రపంచంలో ఎక్కడ నుంచెనా సమాచారాన్ని, పుస్తకాలను పీడియా, అడియోల రూపంలో అందిపుచ్చుకొని ప్రపంచ స్థాయి విద్యనూ విద్యార్థులకు అందిచాలి. కొన్ని అంతర్జాతీయ, కార్పోరేట్ విద్యాలయాలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేస్తూ నాణ్యత కలిగిన విద్యనూ అందించే ప్రయత్నం చేస్తున్న అది

అన్ని వర్గాల వారికి అందుబాటులో ఉండదు కదా అన్ని వర్గాల విద్యార్థులకు అలాంటి ప్రపంచ స్థాయి విద్యను అందించాలి అంటే గ్రంథాలయాలు నెలకోల్పాలి అర్థాత కలిగిన గ్రంథపాలకుల నియమించాలి. నేటి తరం గ్రంథపాలకుడు విద్యార్థులకు కావలసిన సమాచారాన్ని (ఫ్రైంట్, ఎలక్ట్రానిక్, ఆడియో, అడియో, పిడియఫ్) రూపంలో ప్రపంచ ఎక్కడ ఉన్న అందిచగలుగుతారు.

మారుమూల గ్రామీణ ప్రాంతాలల్లో అత్యన్నత మైన విద్యనూ బడుగు, బలహీన వర్గాల విద్యార్థులకు అందించాలనే ఉచ్చేశ్యంతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మైనార్ట్ గురుకులాలు, వెనుకబడిన కులాల గురుకులాలు, షెడ్యూల్ క్యాప్ట్ గురుకులాలు, షెడ్యూల్ ట్రైబ్ గురుకులాలు ప్రతి నియోజకవర్గంలో ఈ గురుకులాల్లో ఏర్పాటు చేసింది వాటిలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ గురుకులాల్లో 60 శాతం పైగా గ్రంథ పాలకులు విధులు నిర్వహిస్తూ నాణ్యమైన సమాచారాన్ని విద్యార్థులకు అందిస్తూ గురుకులాల పురోగమనంలో పయనిచడంలో అద్భుతమైన పాతను గ్రంథాలయాలు గ్రంథపాలకునిగా పోషిస్తున్నారు.

అదేవిధంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్న 33 జిల్లా ప్రజాప్రతినిధులు వారి స్థానిక ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రభుత్వ పారశాలలో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయాలి విద్యార్థులకు అనుకూలమైన విజ్ఞానాన్ని అందించే పరణాలయాలు ఏర్పాటు చేయాలని, అదేవిధంగా ఆ ప్రాంతంలో ఉండే రచయితలు, కవులు ముందుకు వచ్చి తమకు చేతనైనంత పుస్తకం సహాయాన్ని పారశాలలకు అందించి ప్రతిఒక్కరు ఇంకోకరికి విద్యను విజ్ఞానాన్ని అందించే దిశగా ప్రయత్నం చేయాలని అశిధ్యం.

ముఖ్యంగా కేరళ, డిలీ రాష్ట్రాల పారశాలల్లో గ్రంథాలయాలు అత్యధ్యుతమైన పనితీరు ప్రదర్శిస్తూ దేశానికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నాయి. ఆ దారిలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రం పయనించే ప్రయత్నం చేస్తున్నది. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు ప్రభుత్వ ఎయిడెడ్ ప్రాథమిక ప్రాథమికోన్నత మాధ్యమిక పారశాలలో గ్రంథాలయాలు నెలకోల్పాలి అర్థాత కలిగిన గ్రంథ పాలకులు నియమించి నాణ్యమైన సమాచారాన్ని తెలుగు రాష్ట్ర విద్యార్థులకు అందించి విజ్ఞానపంతమైన మేధా సంపత్తి *

వెయిలీకు

చీమల శ్రమైక్య జీవన మార్గం

సుగుణ రాజ్యానికి వారసత్వ పద్ధతిలో కాకుండా అర్హత ప్రాతిపదికన పాలకులు ఎంపికయ్యేవారు. పాలకుల ఎంపిక బాధ్యతను ప్రజాతంత అనే స్వయం ప్రతిపత్తి సంస్థ తీసుకునేది. మహామంత్రి పదవీ విరమణకు ముందుగా అతని వారసుని ఎంపిక ప్రక్రియ మొదలైంది.

అన్ని రకాల ప్రాధమిక పరీక్షల్లో నెగ్గిన మేధావి' 'వివేకి' ప్రజాదర్శార్ ముందు మౌఖిక పరీక్షకు ఎంపికయ్యారు.

ఇద్దరినీ ప్రజాతంత ప్రధాన ప్రతినిధి ప్రశ్నిస్తూ "మీరు పాలనాలో ఏ నీతిని అనుసరిస్తారు" అని అడిగాడు.

"సాధువులు లోకపాతలు కాబట్టి వాళ్ళ బోధనలను అనుసరిస్తాను" అని సమాధానం ఇచ్చాడు మేధావి.

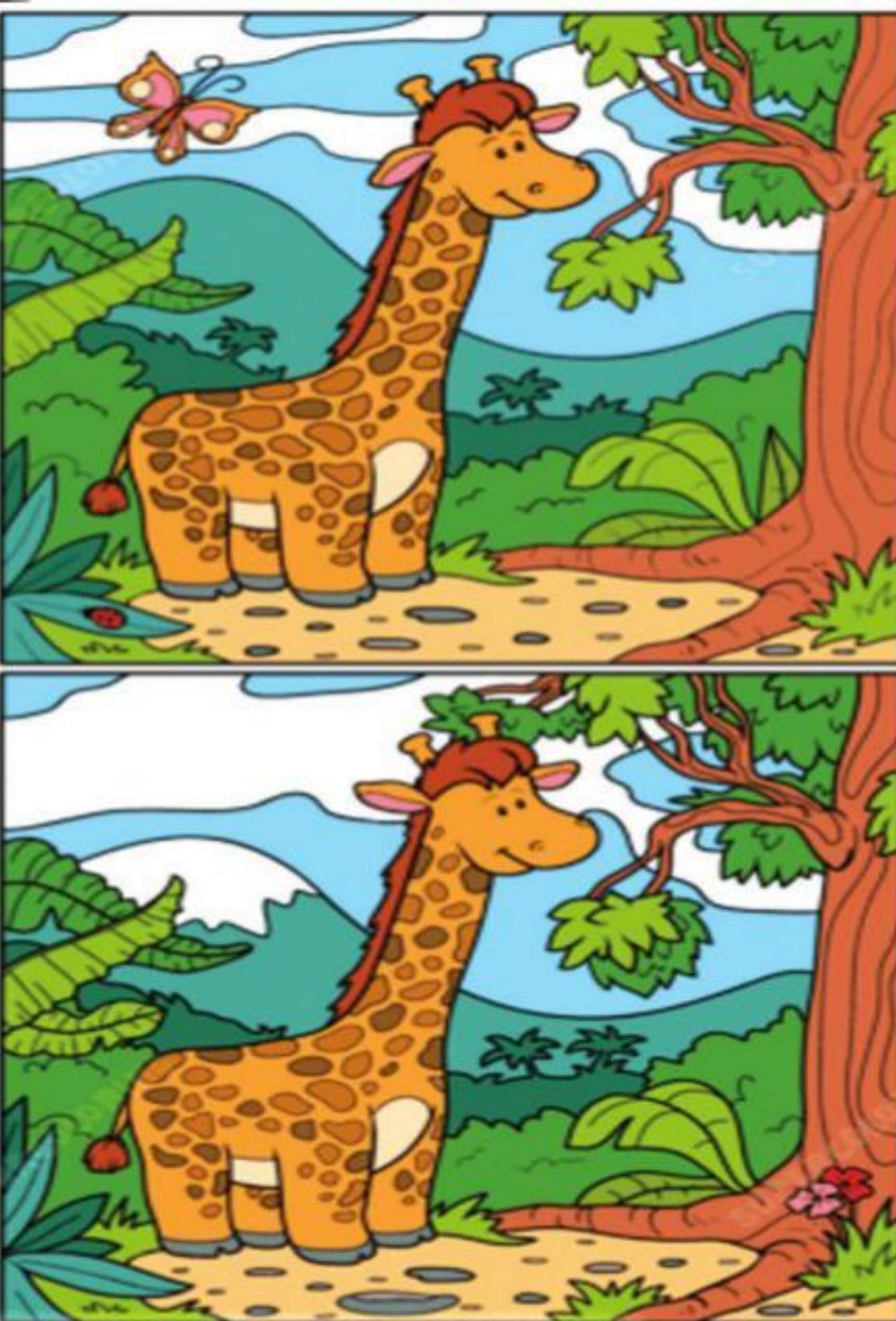
"చీమలు శ్రమజీవులు కాబట్టి నేను వాటి జీవన నీతిని అనుసరిస్తాను" అని అన్నాడు 'వివేకి'.

ముఖ్యమంత్రి పదవికి 'వివేకి' ఎంపికయ్యాడు.

"సాధువుల బోధనల పవిత్రత కన్నా, చీమల శ్రమైక జీవన మార్గం గొప్పది అందుకే సాధువులు బోధనలు వినేవాడిని కాకుండా, చీమల జీవన విధానాన్ని పాటించే వాడిని ఎంపిక చేసాను" అని ప్రజాతంత ప్రతినిధి

అన్నాడు. ప్రజాదర్శార్ అతని నిర్ణయాన్ని మెచ్చుకొని ఆమోదించింది.

- ఎం.వి.స్వామి, 9441571505

పుట్టి గిరిధర్
బుడ్డోడి తెలివి - 31

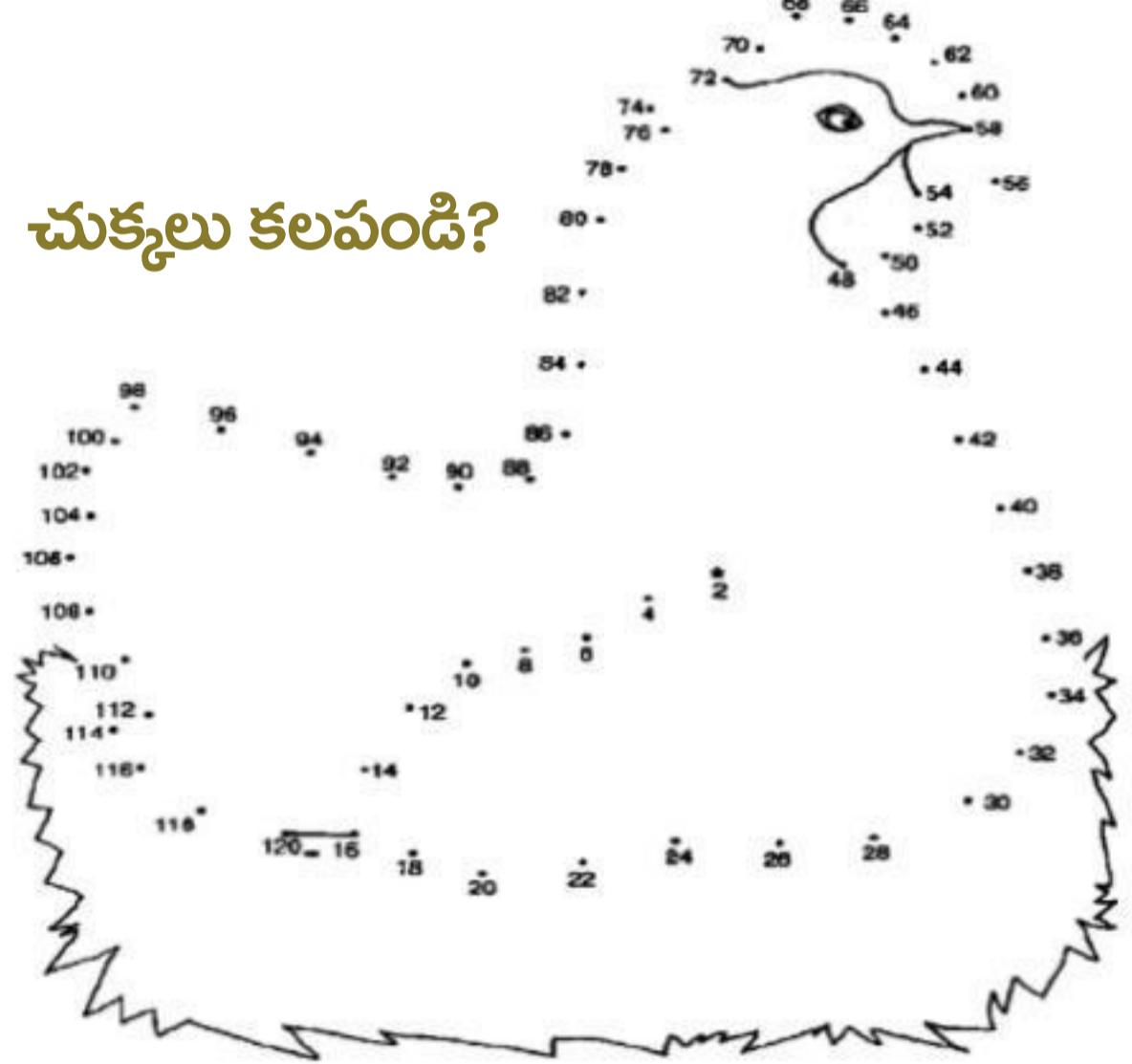
శివరాత్రికి శివుడు
పగలు రాడా అమ్మా
రాత్రికే వస్తాడా?
!@#\$?

తేడాలు ఏక్కన కనిపిస్తున్న రెండు బొమ్మలు ఒకేలా కనిపిస్తున్నాయి, కానీ వాటిలో పదిహేను తేడాలు ఉన్నాయి. అవి ఏంటో కనిపెట్టగలరేమో ప్రయత్నించండి చూద్దాం..

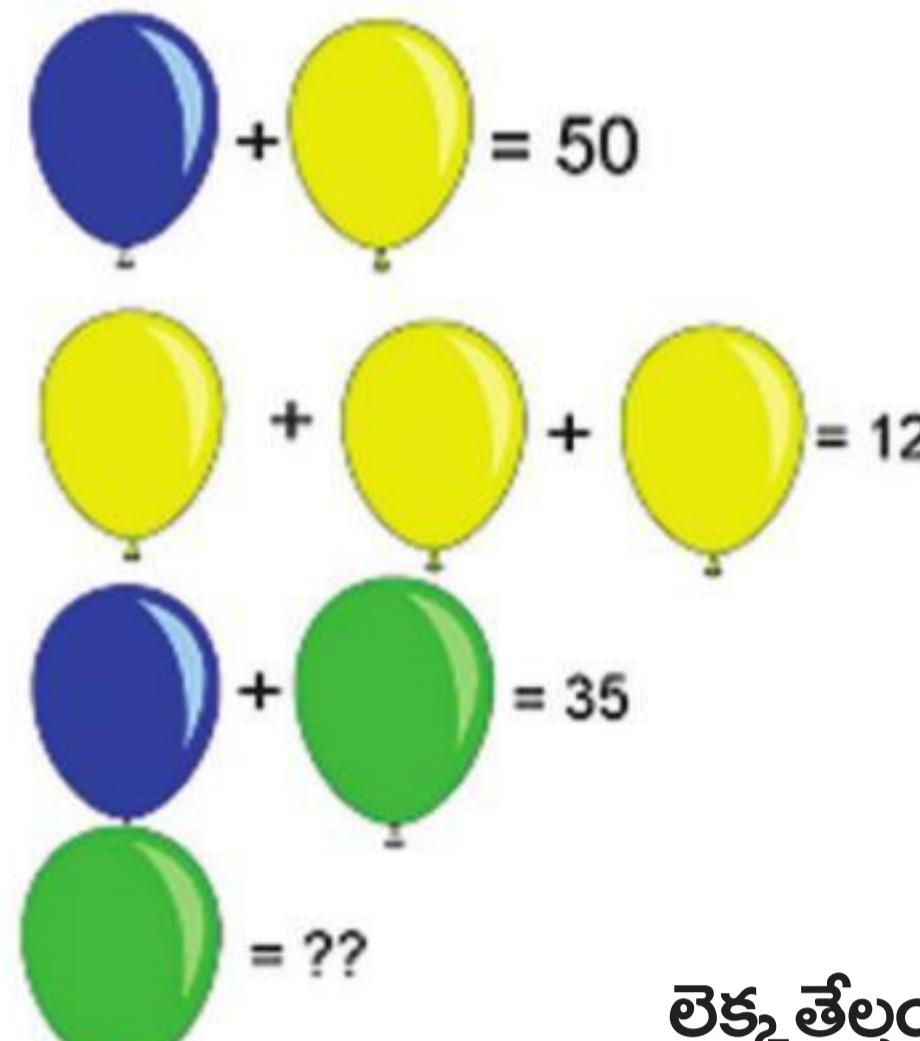
పక్కన కనిపిస్తున్న బొమ్మలోని వాహనం గజిబిజిగా ఉన్న ఒక వృత్తకారంలో ఉంది. లారీ అక్కడ నుంచి బయటకు రావాలి. ఏ షైపు నుంచి ఎలా బయట పడాలో అర్థం కాక తికమక పడుతుంది. మీరేమైనా దారి కనిపెట్టగలరేమో ప్రయత్నించండి..

చుక్కలు కలుపండి?

పైనున్న ఆకారం పూర్తిగా లేదు. ఆ స్థానంలో చుక్కలు, అంకెలున్నాయి. అంకెల ఆధారంగా చుక్కలు కలుపు కుంటూ వేళ్ళే ఆకారమేంటో పూర్తిగా వస్తుంది. ట్రి చేడ్డామా..

ఉపమింప మొదలు తియ్యన నీతి పద్ధతి
కపటంబెడ నెడను జెఱకు కైవడినే పాఠ
నెపములు వెదకును గడపట
గపటపు దుర్జాతి పాందు గదరా సుమతీ!

లెక్క తేల్చండి

పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో కొన్ని ఆకారాల ఆధారంగా దేని విలువ ఎంతనో కనుగొని '?' దగ్గర ఎంత సమాధానం వస్తుందో చెప్పగలగాలి. ప్రయత్నించండి చూడాం..

రంగులేడ్డాం..!

పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో వివిధ రకాల ఆట బొమ్మలున్నాయి. వాటికి తగ్గట్లు మంచి రంగులతో నింపి, అందంగా చేయగలరేమో ప్రయత్నించండి చూడాం..

తాత్పర్యం : చెరకు మొదట తీయగా, మధ్యలో కణపుల వద్ద తీపి లేకుండా, చివరికి వచ్చే సరికి చేదుగా ఎలా ఉంటుందో, చెడ్డవారితో స్నేహం మొదట తియ్యగా ఉన్నప్పటికీ చివరిలో హని కలిగిస్తుంది.

- తూర్పుంటి నరేశ్కుమార్

8184867240

సింధూరం

ఆది వెయ్యి గడవున్న ఒక చిన్న పలైటూరు. తూర్పు దిక్కు నుండి ఊర్లోకి వస్తే ఊరి ముందు చిం తలవోనుము. దాన్ని దాటంగనే రాములోరి దేవులం. ఊరి మద్దెన పెద్దరావిసెట్టు. దాని సుట్టుగ నేట్ రాల్లతో కట్టిన రచ్చకట్ట. ఆన్నుంచి కన్నించే పెద్దదోర బంగ్. సొతంతం వచ్చి ముపై ఏళ్ళ అయిన కరెంట్, రోడ్డు సొకర్యాలు లేని ఓ కుగ్రామమిది.

పలైలో పొద్దు పొడిసింది. డప్పు పట్టుకున్న మల్లిగాడు ఊర్లోని వాడవాడలంతా చాటింపు వేయసాగిందు. “అమ్మల్లారా! అయ్యల్లారా! ఇనుకోండి.. మన ఊర్లో పని చేసే వయస్సాచ్చిన పిల్లాజెల్లలంతా పెద్దదోర పొలాల్లో ‘ఎట్టికి’ రావాలహేశా! పనికొచ్చిన ఆల్లకంతా పొద్దుగాల అంబలి పయిటాల బువ్వ దొరనే పెడ్డాడహేశా!. ఇది కాదని దొరపాలంలోకి పనికి రాకుండా.. ఎగనామం పెట్టి ఎవరైనా ఇంటికాడ ఉన్నా.. సొంత పనికి పోయిన ఆల్లకు ఎముకల్లో నున్నం లేకుండా దొర చేస్తాడహేశా...!!”.

చాటింపు విన్న అమ్మలక్కులు ఇరుగు పొరుగు ఆల్లంతా గుసు గుసలు.. మొదలు పెట్టింద్రు. ఇంతలో చాటింపు విన్న డెబ్బెయిండ్పున్న కిట్టిగాడు ఊతకర్రను ఆసరా చేసుకుని కుంటుకుంటూ అందరూ గుంపుగా ఉన్న దగ్గరి కొచ్చిందు. “ఎందిరా! ఎవ్వరు ఎం పల్చురేందిరా..? తెల్లదౌరలను ఎదిరించినా.. గీ దౌరల పీడ మనకు తప్పలేదు. ఈ దౌర తండ్రుల, తాతల కాన్నుంచి మనకు ఎట్టి తప్పలేదు. ఇంకెన్ని దినాలు మనకీ ఎతలు..? నే సిన్నప్పుడు దొర కుంటుంబానికి వంద ఎకరాల భూమి ఉండె. సిన్ను సన్నకారు రైతులకు భూమిని కుదువ పెట్టుకుని పైసలిచ్చి అని తీర్చులేని బక్క రైతుల కాన్నుంచి భయపెట్టి బలవంతంగా భూమిని లాక్కోవడం వల్ల నేడు గ్రామ పొలిమెరలో మూడొంతుల భూమిని ఆక్రమించుకుని భూబకాసురుడయ్యాడు. ఇంగ ఎం జూస్తున్నారా !? దొరను పల్లెత్తు మాట అనలేని సీము నెత్తురు లేని నాయల్లారా!” అంటూ గట్టిగా అరిసిందు అతని మాటలకు గుంపుగా ఉన్న జనమంతా మొఖం నల్లగా జేసుకుని ఎవరిండ్పుకు ఆల్లు ఎల్లింద్రు.

*** ***

ఊరికి ముందరన్న ఉప్పునీళ్ళ బావిలో ఎల్లి శవం నీళ్ళలో తేలుతుందనే మాట ఊరంతా గుప్పుమంది. ఆ రోజు ఎవరింట్లో ‘పొయ్యిలో పిల్లి లేవలేదు’. పిల్లా జెల్లా.. ముసలి ముతకలంతా చే దురుబావి చుట్టూ చేరింద్రు.

అంతలో పెద్దదోర గుర్రం బండి మీద నుండి రీవిగా కిందికి దిగిందు. బండి నుండి దొర దిగంగనే నలుగురు వస్తాదులు నాల్గుదిక్కులా కర్రలతో కాపలాగా నిలబడ్డరు. అజానుబాహుడైన దొర దిగి మీసం మెలేస్తూ.. బాపి దగ్గరికి వెళ్ళి ఎల్లి కుటుంబాన్ని పరామర్థించిందు. పంచనామా కోసం వచ్చిన పోలీసోల్లు ఆ కార్యక్రమాన్ని తూతూ మంత్రంగా నిర్వహించి విందు భోజనం కోసం దొరింటికి ఎల్లింద్రు.

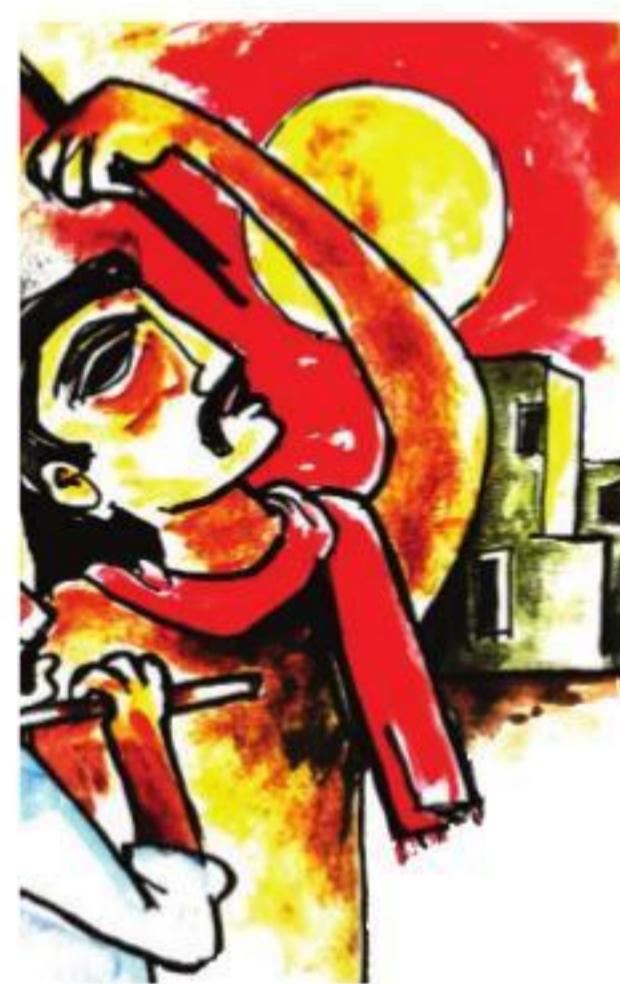
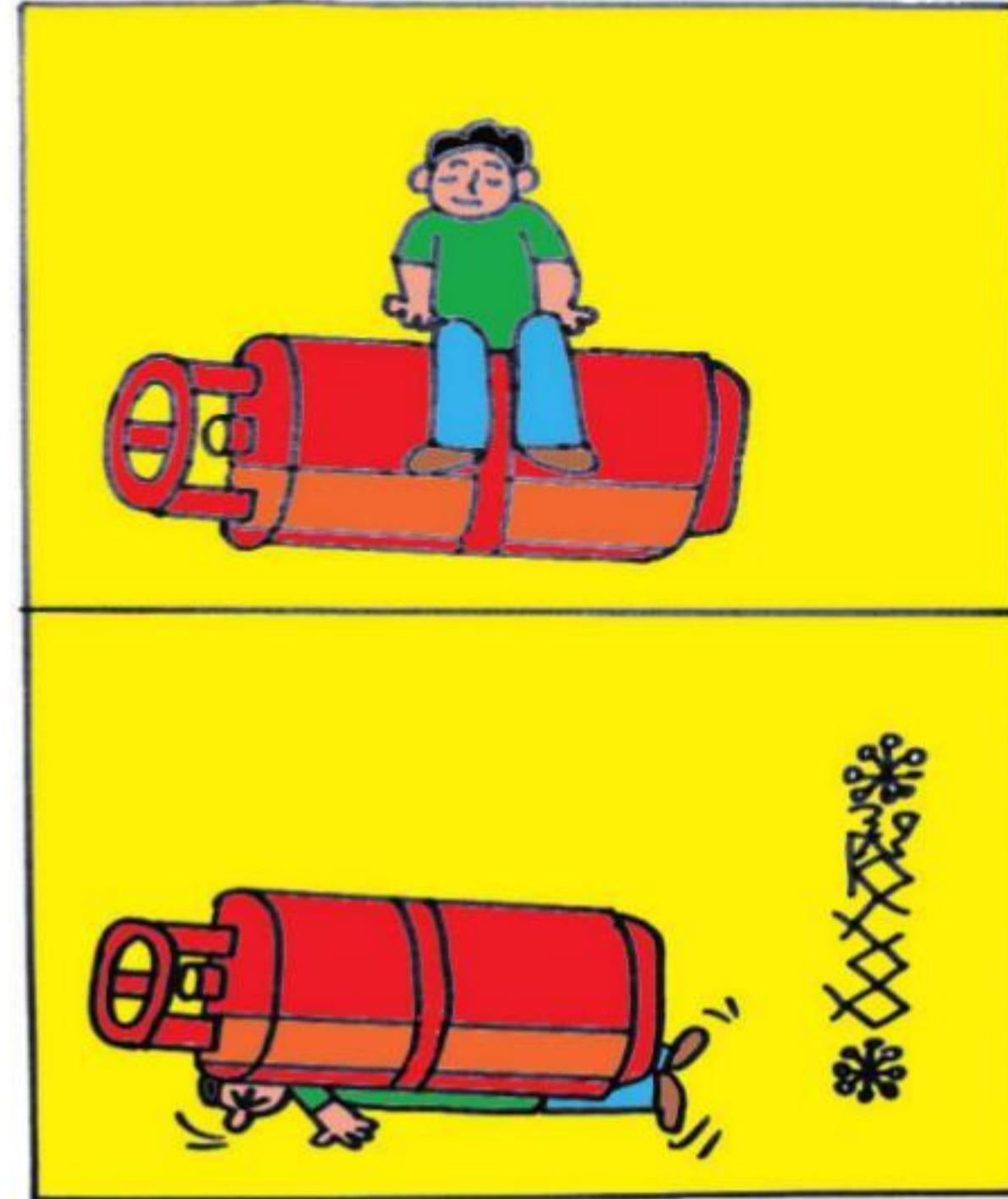
ముందు దినం ‘జంగిదేలకు’ దొర పొలంలో ఎట్టికెల్లిన ఎల్లి, కూలీలంతా ఎల్లినంక దొరతో మాట్లాడుతుండటం చూసినమని కొందరు పల్లె జనం సెపులు కొరుక్కే సాగింద్రు. ఆ సంగతి క్షణాల్లో అందరికి తెల్పిపోయింది. ఊర్లోని కుల పెద్దలందరు అక్కడికక్కడే మీటింగ్ పెట్టింద్రు. దొరను నిలదీసి అడగాలన్న విషయంపై కింద మీద పడింద్రు. తరతరాలుగా అణచివేతకు గురయిన ప్రజల్లో ఆవేశం లావాలా పెల్లుబికింది. “మత్తగజాన్ని బంధించడానికి ఎల్లే గడ్డిపోచల్లా” అందరూ ముందుకు కదిలింద్రు. దొరగేటు ముందు రీవిగా నిలబడ్డడు. ఆయన్ను సూడంగనే “ప్రజలంతా సెప్పులు సేతిలో పట్టుకుని నెత్తిమీద

రుమాల్న సంకలో పెట్టుకుని.. భయం భయంతో తలవొంచుకుని నడుస్తూ బాంచెన్ దొర నీ కాల్గోక్కు”.. అంటూ తల వంచుకుని ఎవరింధ్నకు అల్లు ఎల్లసాగింద్రు. “దొర బంగ్ల ముందుకు రాంగనే దొరతనం ముందు గ్రామస్థుల ఆత్మాభిమానం చిన్నబోయింది”.

*** ***

సూర్యం కొడుకు రవి ఊర్లోకి వచ్చిండనె వార్త గ్రామమంతా దావానలంలా వ్యాపించింది. ఇరవై ఏండ్ల కింద సూర్యం దొర వద్ద ఉన్న మిగులు భూమిని భూమి లేని పేదలకు పంచాలనీ గట్టి ప్రయత్నం చేసిందు. భూ హక్కుల కోసం, కూలీలను ఏకం చేసి పోరాటం చేయించిందు. గ్రామంలోని ప్రజలు ఎట్టికి దొర పొలంలో పని చేయెద్దని న్యాయంగా గిట్టుబాటు కూలీ ఇవ్వాలనీ పోరాటం జేసిందు. ముందుండి ఉద్యమాన్ని నడిపించిందు. అన్ని వాడల నుండి కూలీలు షకమత్యంగా కదిలిందు. మూడు రోజుల పాటు గ్రామంలో ఉద్యమం ఉప్పుతంగా సాగింది. నాలుగో దినం సూర్యం శవం ఊరి ముందున్న పెద్దసెరువు కట్టపై పడి ఉంది. నాయకత్వం లేని ప్రజలు గూడులేని పక్కలయ్యందు.

ఇది జరిగిన మరుసటి దినం గ్రామంలోని వారంతా ‘కుక్కిన పేనుల్లా’ దొర పొలాల్లో పని చేయడం మొదలెట్టిందు. సూర్యం చనిపోగానే అతని కుటుంబం పెద్దదిక్కును కోల్పోయింది. భార్య పిల్లలు పట్టునికి వలస ఎల్లిందు. కాలచక్రం గిర్రున తిరిగింది. ఇరవై సంవత్సరాలు గడిచినే. సూర్యం కొడుకు రవి పెరిగి పెద్దవాడయ్యందు. యూనివర్సిటీలో పెద్దపెద్ద సదువులు సదివిందు. విద్యార్థి నాయకడిగా ఎదిగిందు. తండ్రి చావుకు కారణాలు తెల్పుకుని ఆ సమస్యకు పరిష్కారం సూపటానికి గ్రామానికి వచ్చి పదిహేను రోజులయ్యంది. నిరక్షరాస్యాలైన వారికి సదువు విలువను సెప్పు రాజ్యాగ పరంగా పొందాల్సిన హక్కులు చేయాల్సిన పనులు వివరించడం మొదలు పెట్టిందు. గ్రామంలోని ప్రజల మనస్సులో పిరికితనాన్ని పోగొట్టి వారి మదిలో స్వేచ్ఛ వాయువులను నింపిందు. సరిగ్గా అది పరికోతల సమయం. ఆరోజు పొద్దున్నే దొర వేయించిన డప్పు చాటింపు విన్న ప్రజల గుండెలు కుతకుత ఉడకసాగిస్తే. గ్రామమంతా ‘నిపురు గపిన నిప్పులా’ ఉంది. మీటింగ్లో మాట్లాడుకున్న ప్రజలంతా ఆ రోజు దొర పొలాల్లో ఎట్టికి ఎల్లలేదు. సందే ఏలకు దొర అనుచరుల చేతిలో కొంతమంది గ్రామస్థులు దెబ్బులు తినిందు. ఎదిరించడానికి ముందుకు ఎల్లిన వారి కాళ్ళెతులు ఇరిగినే. ఒకరిద్దరి పరిస్థితి విషమంగా ఉంది. ఆ ఇసయం ఊరంతా గుప్పమంది. ప్రజలంతా అగ్గిమీద గుగ్గిలమయ్యందు. గ్రామస్థులంతా ఏకమయ్యందు. వారి కడుపుమంట అగ్గి రాజుకుంది. అర్ధరాత్రి వరకు అది కారిచ్చులా వ్యాపించింది. చీమలపుట్ట పగిలింది. దండుకు ఎల్లే సైనికుల్లా ఉర్లోని వారంతా ఒక్కొత్కురు దొర బంగ్లవైపు కద

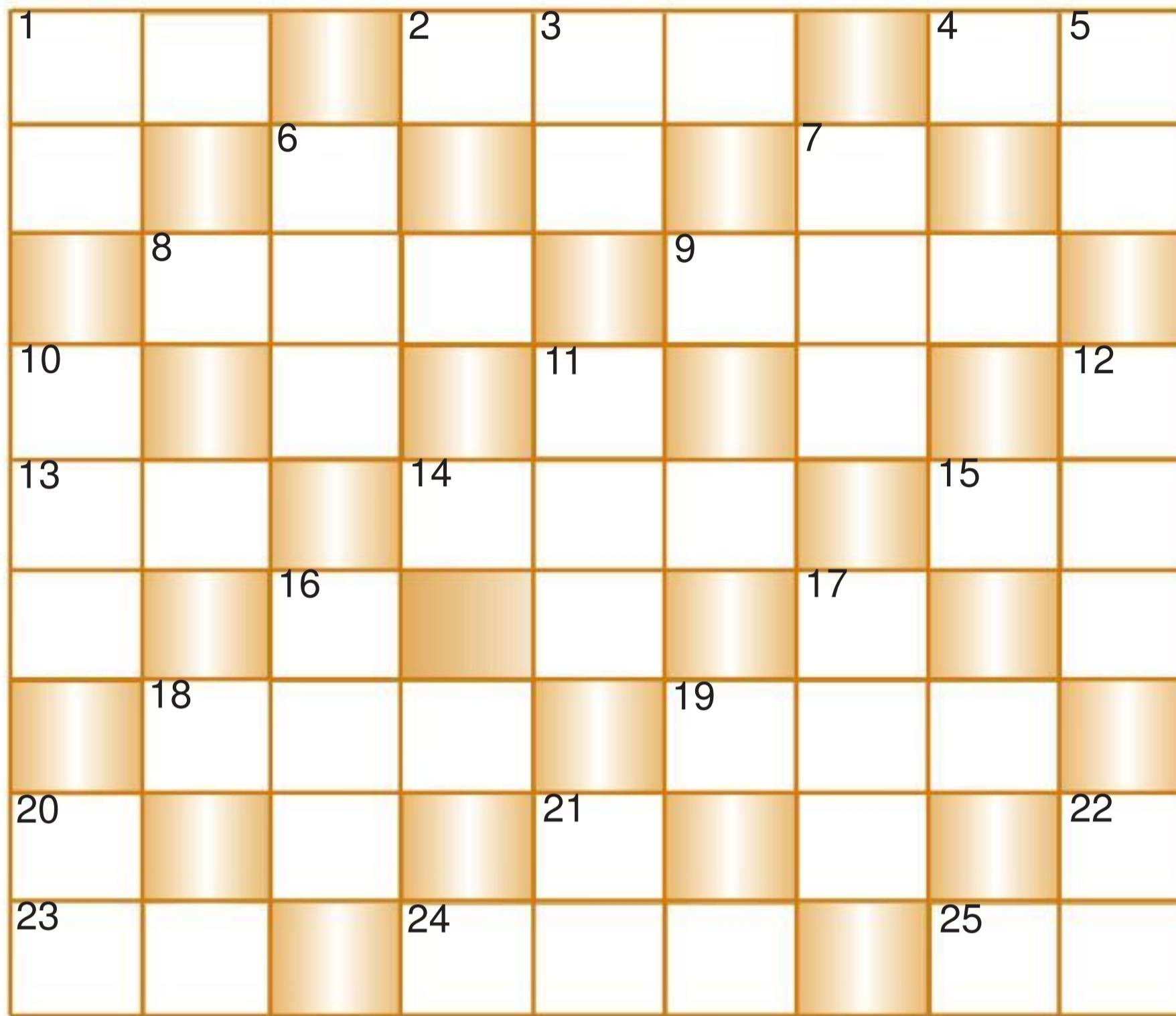
లసాగిందు. కందిలి దీపాల ఎలుగుల్లో బంగ్ల ముట్టడి జరిగింది. అందుబాటులో ఉన్నగడ్డపారలు, గొడ్డల్లు, కొడపండ్ల ఎవుసం పనిమట్టే ఆయుధాలైనయి. కొక్కొరొకో.. అంటూ కోడి కూసే టయానికి బంగ్ల నేలమట్టమయ్యింది. ఎదిరించిన దొరతౌత్తులు అక్కడే సజీవ సమాధి అయ్యిందు. బతిమిలాడుకున్నాల్లు పానాలతో బతికి బట్ట కట్టిందు. దొర కుటుంబం పానాలు అర్సేతిలో పెట్టుకుని కట్టబట్టులతో ఊరు విడిచి పారిపోయిందు. ఓ పక్కన దాచిన తిండి గింజలను అందరూ సమానంగా పంచుకున్నరు. ధాన్యపు గింజలను తీస్తుని అందరూ కల్పి గుంపుగా ఊరి మధ్యన ఉన్న బోడ్రాయి వద్దకు వస్తుందు. దొర రాష్ట్రకానికి భార్యను పోగొట్టుకుని, ఎదిరించిన పాపానికి ఉన్న సెలకును పోగొట్టుకుని పిచ్చేడిగా మారిన భీట్రాజు భానుమార్తి వారికి ఎదురయ్యిందు.

“సింధూరం రక్త చందనం బంధూకం సంధ్యారాగం పులి చంపిన లేడి నెత్తురూ ఎగరేసిన ఎరజెండా రుద్రాలిక నయనజ్యాలిక కలకత్తా కాళిక నాలిక.”....

అంటూ ‘మహాప్రస్థానంలోని గేయాన్ని గట్టిగా పాడుతూ ఒక చేతిలో గోనెసంచి, మరో చేతిలో గుతుప కట్టె పట్టుకుని ఎగురుతూ దుంకుతూ.. వారిని దాటుకుంటూ పెద్ద చెరువు వైపు ఎల్లసాగిందు. పూర్తిగా తెల్లారింది. ఆరోజుతో... ఊరోల్లకు దొర పీడ విరగడయ్యంది. ఆకసంలో సూరీడు సింధూరం రంగులో పెండ్లి కొడుకులాగా ఆ ఊరోల్లకు వింత కాంతితో మెరిసి పోతూ సరికోత్తగా కన్నించసాగిందు.

❖❖

వదకేళ 295 - సుధామ

ఆధారాలు

అడ్డం

1. పరివర్తన గావించి, ఓ నెల (2)
2. మకరి (3)
4. ఏనుగు (2)
8. చేమోడ్పు (3)

9. నెమలిపులి (3)
13. పదిహేను రోజుల కాలం (2)
14. బొమ్ము (3)
15. కుత్తుక (2)
18. స్త్రీలకు ఇది సన్నగా వుండడమే అందం (3)

19. అలసట (3)
23. జిత్తులమారికి ప్రతీక ఈ జంతువు (2)
24. బొట్టు (3)
25. రక్కుకుడు (2)

నిలువు

1. తల్లి (2)
3. లావు కాదు (2)
5. ఇద్దరు కలిసి ఇలా వ్యవహారింపబడతారు (2)
6. హనుమంతుడి తల్లి (3)
7. పూలగుత్తి (3)
10. పంచభర్షక (3)
11. చెప్పాపెట్టుకుండా వచ్చేవాడే నిజానికి (3)
12. మగ టీచర్ (3)
16. ముళ్ళపూడి సృష్టి ఈ బాలపాత్ర (3)
17. విజయం (3)
20. అడవి (2)
21. కెరటం (2)
22. విచిత్రం, విడ్చారం వంటిదే (2)

గమనిక

▶ సమీక్షకోసం పుస్తకాలు పంపే రచయితలు, ప్రచురణ కర్తలు దెండు ప్రతులు పంపించాలి.

▶ రచయితలే సమీక్షలు రాయించి పంపకూడదు.

▶ పుస్తకాల మీద సమీక్షలకు సంబంధించి సంపాదకులదే తుది నిర్దయం. ఈ అంశంపై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు, ఫోన్లలో సంప్రదింపులకు తావు లేదు.

చిరునామా : సోపతి, నవతెలంగాణ, ఆదివారం సంచిక, ప్లాట్ నెం. 21/1, ఎం. పోచ. భవన్, ఆజమాబాద్, ఇండప్రియల్ ఏరియా, బాగ్లింగంపల్లి, ప్రైదరాబాద్-500020

వదకేళ- 294 జవాబు

1	శి	వ	2	రా	త్రి		3	వి	4	హో	య	5	సం
ఖ				జ్యో			6	చం			వ		ధా
7	ర	ధ	ము			చ			8	భా	వ	న	
					9	పా	ల	క్షో	వా			ము	
		10	జి	11	కా				12	లు	చే		
13	చి			14	ల	బ్రి	15	దా	రు			16	రా
17	కు	ర	చ			ష్టో			18	స	ర	మ	
													కృ
19	తు	మృ	ము		ల్లు		20	మృ	గ	తృ	ష్ట		

వదకేళ పజిల్ని పూర్తి చేసి కరెక్టు సమాధానాలు రాసి పంపిన వారి పేర్లు ప్రకటిస్తాం.

మూడో ప్రపంచ యుద్ధ కవిత 'వైరాయణం'

ప్రపంచమంతా మానవ సమాజాన్ని అతలాకుతలం చేస్తున్నది కండ్కు కనిపించని కరోనా వైరస్. తరతమ బేధాలకు తావు లేకుండా యావన్యందినీ భయబ్రాంతులకు ఇంకా గురి చేస్తూనే వుంది. లక్షలాది మంది మన కళ్ళ ముందే అధృశ్యమైపోయారు. ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక వ్యవస్థలో తీవ్రమైన మార్పులను తీసుకువచ్చింది ఈ కరోనా. అయితే మనుషుల అంతరంగాల్ని, అంతరంగాల్లోని మలినాల్ని, మల్లెల పరిమళాలనూ బహిర్గత పరిచింది. 'అన్ని వున్నాయనుకున్న మనుషులనిప్పుడు, అరుగులు దాటి, అరడుగు వెయ్యేలేని, అంధకారంలోకి నెట్టేశావు' అని మువ్వా శ్రీనివాసరావన్యాసముఖంల్ని మనుషుల్ని కట్టడి చేసిన పరిస్థితులపై విభిన్న కోణాలలో ప్రపంచ గమనాన్ని అశ్చర్ఛలోకి

నమిక్షలు

వంచేశాడు మువ్వా.

వదవదానికి తేలికగా అలవోకగా రాసినట్టు అనిపించినా లోతైన విషయాలను కూడా సింపుల్గా కవిత్వం చేయడం ఎలాగో ఏరి 'వైరాయణం' మూడో ప్రపంచ యుద్ధ కవితను చూస్తే అర్థమవుతుంది. కరోనా కాలంలో అమెరికాలో ఇంటి గదుల్లోకి పరిమితమై కాలాన్ని గడిపినా తన మనోనేత్రంతో

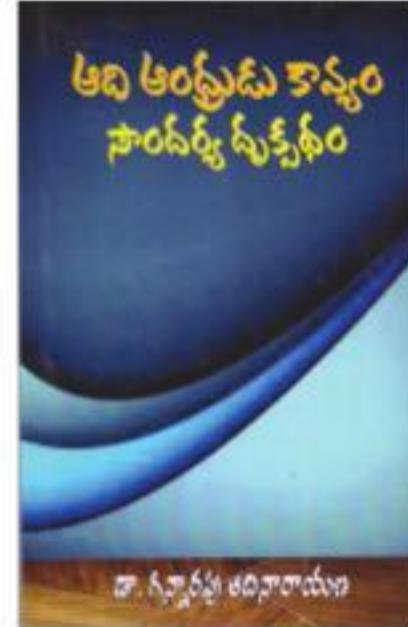
ప్రపంచాన్ని అశ్చర్ఛ దుర్భిషి వేసి వైరాయణాన్ని సృష్టించాడు.

కరోనా నాతో తన డైరీ రాయించడం మొదలు పెట్టింది' అని చెపుతూ వచన శతకానికి పురుడు పోశాడు. శ్రీశ్రీ ఇప్పుడు బితికుంటే.. 'ఇటు చూస్తే ఆకలి చాపు, అటు చూస్తే కరోనా మరణం, సమస్యగా ఘనీభవించిందోక వలస కూలీకి, కరోనా కారణ జన్మమే నీది' అంటూ వలస కూలీల బాధల్ని గానం చేసారు. 'సాగినంత కాలం తోటి మనుషులను అంటొట్టు ముట్టొట్టు అన్నోళ్ళం / అందుకే బాధేంటో అనుభవానికి పచ్చేలా అందరికీ అలాగే శిక్ష వేశావు కదా! కరోనా! అని సమాజంలోని వివక్షతను పోల్చి చూపారు. 'వనమున్నచోట, వర్షం వర్ధిల్లినట్టు, నది పక్కన నాగరికత పెరిగినట్టు నీవిప్పుడు. ఎరుపు పాలన ఉన్న చోట / కట్టడో, తుది ముట్టడోనని, ఎరుక చేసావు కదా! కరోనా! కవిత్వంలోనూ రాజకీయ స్ఫురహతో విశ్లేషణ చేశారు. అంతేకాదు 'ప్రకృతి ఇచ్చిన ప్లేస్మెంట్ తప్పినందుకు, మనిషిని మరమ్మతు చేస్తున్నావు కదా కరోనా! అని పర్యావరణ సమస్యనూ ఎత్తి చూపారు.

వైరస్ చేస్తున్న దాడిని మూడో ప్రపంచ యుద్ధంలా భావించి ఆ యుద్ధ ప్రతిబింబాన్ని కవిత్వానికి వైరాయణం భిన్నమైన అభిపృత్తితో సామాజిక ప్రయోజనాన్ని పొందుతున్న కవితగా నిలిచి కరోనా పరిణామాల రికార్డు చేసింది.

(వైరాయణం (కవిత్వం), రచయిత : మువ్వా శ్రీనివాసరావు, పేజీలు : 142, వెల : రూ.100, ప్రతులకు : సవోదయ, అన్ని ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో..)

- కె.ఆనందాచారి

అందుకున్నాం

ఆది ఆంద్రుడు కావ్యం సాందర్భ దృక్పథం, రచయిత : డి.గిన్నారపు ఆదినారాయణ, పేజీలు : 158, వెల : రూ. 120, ప్రతులకు : గిన్నారపు సునీత, ప్లాట్ నెం. 301, 3-1-23/2, రాంశంకర్ నగర్, బొడ్రాయ్, ఒల్డ్

రామాంతపూర్, హైదరాబాద్ - 13, సెల్ 9949532456

ఏదో చెప్పాలని (కవిత్వం),

రచయిత : కౌలూరి

ప్రసాదరావు, పేజీలు : 120,

వెల : రూ.125, ప్రతులకు :

కౌలూరి ప్రసాదరావు,

వెల్లచింతల గూడెం (పోష్టు),

గోపాలపురం (మంII), వెష్ట్

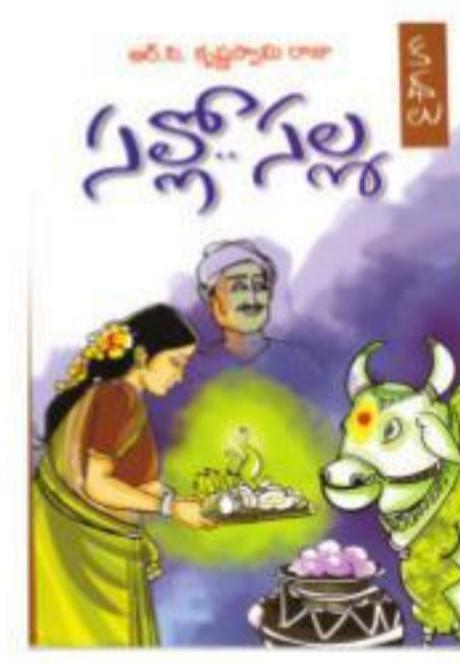
గోదావరి జిల్లా , ఆంధ్రప్రదేశ్

- 534316, అన్ని ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో...

సల్లో.. సల్ల (కథలు),

రచయిత : ఆర్.సి.

కృష్ణసౌమి రాజు, పేజీలు :

126, వెల : రూ.120/-,

ప్రతులకు : విశాలాంధ్ర,

నవచేతన ప్రచురణ

కేంద్రాలలో...

సెల్ : 9393662821

యాలై పూడ్చింది (కవిత్వం),

రచయిత : పల్లిగట్టు నాగరాజు,

పేజీలు : 136, వెల :

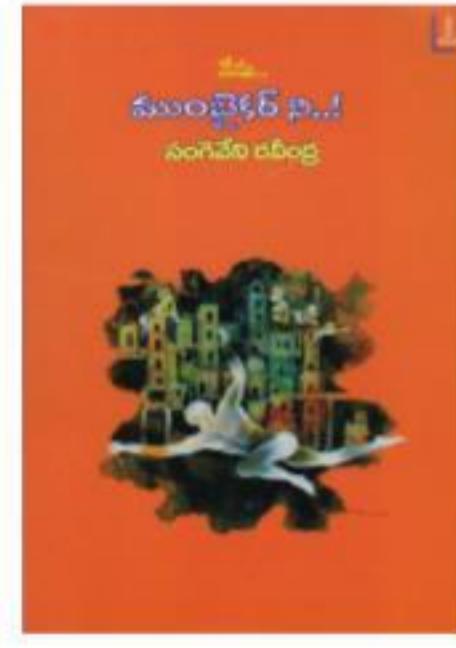
రూ.150, నవతెలంగాణ,

నవచేతన, అనేక, పుస్తక

దుకాణాలలో, అన్ని ప్రముఖ

పుస్తక దుకాణాలలో...

సెల్ : 9989400881

నేను ముంబైకర్ ని..!(దీర్ఘ

కవిత), రచయిత : సంగినేని

రథీంద్ర, పేజీలు : 56, వెల

: రూ. 100/-, ప్రతులకు :

సి.వి.కాంపాండ్, 7/4,

తోపర్సార్థీల్, ముంబై

-400013, అన్ని ప్రముఖ

పుస్తక దుకాణాలలో...

కాల నిర్భయ పట్టిక...

అఱ్చా ! మొన్నటి వరకు ఇంట్లో ఉండి ఉండి
చదువుల కాలం స్థంభించిపోయింది
ఏదో రాయిగా తిన్నట్లు
రాయిగా శ్యాసించినట్లు !
బడి ముఖం చూస్తేనే కళా కాంతి
జప్పుడు మా విద్యార్థుల సమయానికి
చదువుల కాల నిర్భయ నిర్భయ పట్టిక
మా స్వర్ణ భవిష్యత్తుకు సోపానం

మొన్నటి వరకూ మొద్దు నిద్ర
జప్పుడు ముఖం మీద నిద్ర మబ్బే లేదు
సూర్యుడితో పాటే ఘటా ఘట్ నిద్ర లేవడం

బడి గంట మోగుతుంటే
పరుగెత్తి ప్రార్థనలో నిలిచి ఉండటం
ఎంత ఆనందమో !
జాతీయ గీతాలాపనలో
హిమాలయం నుండి కన్యాకుమారి వరకూ
దేశమంతా మా కంటి మందుకు వస్తుంది

ఇంటి గంట కొట్టినా మనసంతా బడి పైనే
పారాలను నెమరేసుకుంటూ
మళ్ళీ రేపు బడికి పోవాలనే విద్యాకాంక్ష
ఆదివారం ఎందుకు వచ్చిందో అనిపిస్తుంది

- కంధాకై రాఘవాచార్య, 8790593638

ఈ వారం కవిత్వం

దృష్ట రూపం

అనంత వాహినిలా దేహాన్ని అంటి పెట్టుకొని
భూమి చుట్టూ పరిభ్రమిస్తుంది...

అక్కడెక్కడో ప్రశ్నల వర్షం కురుస్తుంటే

ఆరోహణ గానో అవరోహణ గానో

వాస్తవాన్ని కనురెపులపై విప్పుతోంది..!!

చీకటి తెరల మీదుగా ప్రయాణించి
అంటి పెట్టుకున్న అంతరంగాన్ని శాసిస్తోంది..

స్వప్నాల మీదుగా శోధించి సాధిస్తోంది..

నీలి మేఘమై కమ్మేస్తూ

వాగు వంకలో తడిపేస్తుంది..!!

కంపనాల ప్రకంపనలు ఎద్దురైన

అలికిడి చేస్తూనే అలజడి సృష్టిస్తోంది

అల్లుకునే లోపే ఆసాంతం హన్యాన్ని మిగిలిస్తుంది..!!

దుఃఖ తీరాలని దాటుతూ విధి రాసిన నాటకంలో

ఓ పొత్ర గా కదులుతుంది ...!!

మమకారాన్ని కరినత్వాన్ని

స్వానింగ్ చేసే మనసు అద్దంగా ప్రతి చించిస్తుంది..!!

నడిచే చోట తనువుకి ఓ ప్రత్యుత్త సాక్షిగా..

అంతం చేస్తే ఓ అదృశ్య రూపంగా మిగిలిపోతుంది..!!

- స్వప్న మేకల

అక్కర పరిమళం

ఆ అక్కర పరిమళం
ఇంతటితో ఆగలేదు
ఎంతెంతో విస్తృతంగా
విహారిస్తూనే వుంటుంది

ఆ అక్కర లక్ష్మం
ఎప్పటికే సడలిపోదు
చైతన్యపు దీపికై
వెలుగుతూనే వుంటుంది

ఆ అక్కర పర్వం
ఆగదుగాక ఆగిపోదు
నిరంతరన్యేషణంలో
సజీవమై జీవిస్తుంది

ఆ అక్కర స్వరం
సవ్యడి చేయక మానదు

నాలిక పలకంపై
నిరంతరం కదులుతుంటుంది

ఆ అక్కర సుమం
ఇంకెప్పుడూ వాడిపోదు
పసి మొగ్గలా తరాల తరబడి
పసి బుగ్గగానే నిలుస్తుంది

ఆ అక్కర నిర్భయం
నిష్పక్షపాతమై సాగుతుంది
నలు దిశలా వ్యాపిస్తూ
మనిషిని తట్టి లేపుతుంది

ఆ అక్కర గమనం
గగనతలానికి ఎగసి పోయినా
కవి సామ్రాజ్యపు వీధుల్లో
సంచరిస్తూనే వుంటుంది

- నరెడ్డల రాజారెడ్డి, 9666016636

పాయే..పడిపాయే

ఏమో అంత లొల్లి లొల్లున్నది వారెక్క ఏంది
యాడ జూడు జెనం ఏవో గుంపులు
గుంపులుగ జేరతన్నరు ఏందో కత.. ఇగో మా
కాక అరుగుకాడ ఒక్కడే గూసోని నవ్వుతాండు
ఏందో కత అడుగుతా.

ఏంది కాకా అట్ల ఒక్కనివే పక్కడపక్కడ
నవ్వుతున్నవు ఎంది కత..

గదేంటిదో చెప్పితే మేం సుత ఇకిలిస్తం
గద..

అగో ఆడ సూత్తన్నవు గదా గుంపులు
గుంపులు..

ఆ ఎవురాళ్ల..

జక దిక్కు కవిత్వం, ఇంకోదిక్కు కథలు,
మరొక్కాడ వ్యాసాలు గట్టా ప్రాక్షీన్ జేస్తన్నరు..
ఎందుకేంది..

దేశ సోతంత్రాన్ని పొగుడుతూ
గవర్న్మెంటోళ్లు కవితలు కతలు, వ్యాసాలు
రాయమంటాన్లు... మంచిదే గదా
నవ్వులాటేమున్నది ఇండ్ల..

ఎహో ఒకో వయా ఎనకటికెపుళో ఏదో
శాతం జెప్పినట్టున్నది..

గదేంది కాక అట్లంటవే..

లేకుంటేంది అసలు సోతంత్రమున్నదా మన దేశంల..
ఎవుళకన్న నోరుదెరిశేటి సేచ్చ ఉన్నదా..

ఏమ్ ఎందుకులేదే ఏటా పంద్రాగస్టు పండ్ల జేత్తలేమూ
మళ్ల అచ్చేవీడాదికి దెబ్బాయ్ అయిదేండ్ల ఉత్సవాలేనాయే..

ఇది నా మాట గాచువయా.. వెరైటీన్ ఆఫ్ డెమక్రస్ అనే
స్విడన్ సంస్థోళ్లు పెకటించిప్రమ..

ఓరెక్క ఇదెప్పుడాయెనే నాకు ఎర్క గాలేదు..

అందుకనే పేపర్లు సదవాలే టీవీల వార్తలు సూడాలె లేకుంటే
ఇగో గిట్ల ఆరుగులకాడ బాత్ కహసీలు ఇనాలె
అప్పుడర్థమైతాంటది లోకం పోకడ..

అట్లనేజేత్త సరెతియ్ గనీ ఇంతకి ఏమన్నరే గాసర్వే ఒళ్లు..

భారత్ల సొతంత్రం లేదు అంత నియంత్ర్యత్వమే ఉన్నది
అనన్నరు.. పాకిస్థాన్ తీర్ప, బంగ్లదేశ్ కన్న అద్భునంగ
తయారయ్యందన్నది..

అట్లనా.. ఇంకేమన్నరే..

భారత్ అతిపెద్ద పెజాసామ్యం నుంచి ఎన్నికల
నిరంకుశంలోకి పోతన్నది అనిగూడ అన్నది..

ఏ ఎవుళో ఒకళ్లన్న మాట ఏం పాటి లేవే
నోటికచ్చిందింటరు..

స్విడనోళ్లు ఒక్కల్లేగాదు ప్రీడం హవస్ అనే అమిరిక సంస్థోళ
సుత గిట్లనే అన్నరు..

వారెక్క అవునా ఆళ్లేమన్నరు..

భారత్లో పొక్కికమేనని..

అప్రులే.. పడిపాయే పడిపాయేరా..

ఏం పడిపాయేనే నీ శెవుల సుట్టా..

కాదు వయా.. ఇండియా స్టోరు

స్టోరా.. ఎండ్ల కిర్పెట్లనేనా..

కాదు

మరి

పెజాసామ్యంల..

అరే ఈళ్లంత ఎటో బోతన్నరు

కవితలు, పాటలు, కథల్, వ్యాసాలు రాయటానికి...

ఈళ్ల జెనం గొంతుళో ఉన్నదున్నట్టు రాత్తరా.. లేక

శాలువాల సన్నానాల

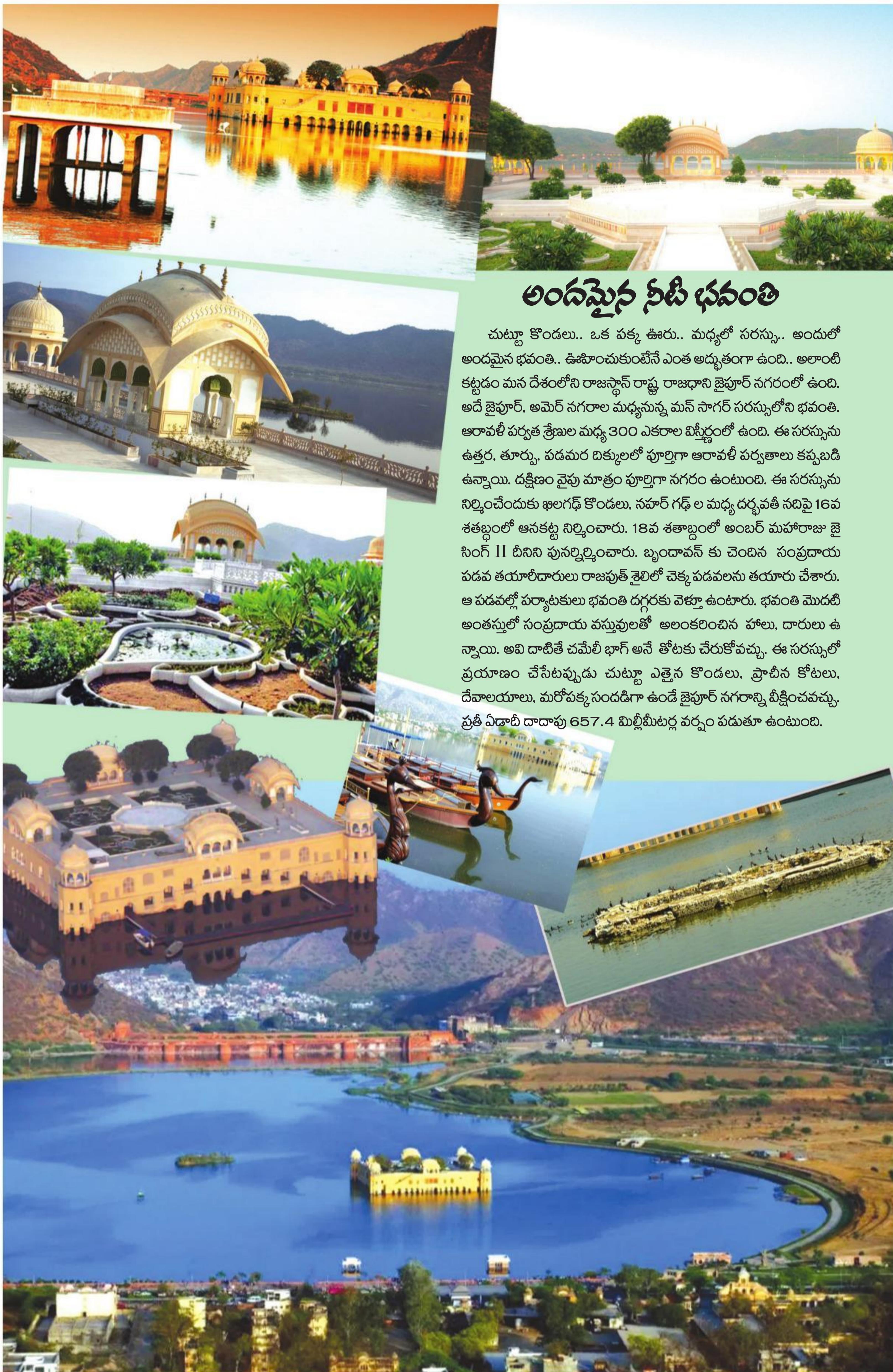
కోసం సర్చౌర్ సంకల

దూరతరా...

- కంచర్ల శ్రీనివాస్

9346611455

అందమైన భవంతి

చుట్టూ కొండలు.. ఒక పక్క ఉన్న మధ్యలో సరస్వతి.. అందులో అందమైన భవంతి.. ఊహించుకుంటేనే ఎంత ఆద్భుతంగా ఉంది.. అలాంటి కట్టడం మన దేశంలోని రాజస్థాన్ రాష్ట్ర రాజధాని జైపూర్ నగరంలో ఉంది. అదే జైపూర్, అమెర్ నగరాల మధ్యస్థ మన్ సాగర్ సరస్వతి భవంతి. ఆరావళీ పర్వత శ్రేణిల మధ్య 300 ఎకరాల విశ్రితంలో ఉంది. ఈ సరస్వతి ఉత్తర, తూర్పు, పడమర దిక్కులలో పూర్తిగా ఆరావళీ పర్వతాలు కప్పబడి ఉన్నాయి. దక్షిణం వైపు మాత్రం పూర్తిగా నగరం ఉంటుంది. ఈ సరస్వతి నిల్చించేందుకు ఖలగడ్డ కొండలు, నహర్ గడ్డల మధ్య దర్భావతీ నదిపై 1వ శతాబ్దిలో ఆనకట్ట నిల్చించారు. 18వ శతాబ్దిలో అంబర్ మహారాజు జై సింగ్ II బినిని పునర్నిర్మించారు. బృందావన్ కు చెందిన సంప్రదాయ పడవ తయారీదారులు రాజపుత్ శైవులో చెక్క పడవలను తయారు చేశారు. ఆ పడవల్లో పర్యాటకులు భవంతి దగ్గరకు వెళ్తా ఉంటారు. భవంతి మొదటి అంతస్తులో సంప్రదాయ వస్తువులతో అలంకరించిన హాలు, దారులు ఉన్నాయి. అవి దాటితే చమేలీ భాగ్ అనే తోటకు చేరుకోవచ్చ. ఈ సరస్వతి త్రయాణం చేసేటప్పుడు చుట్టూ ఎత్తెన కొండలు, ప్రాచీన కోటులు, దేవాలయాలు, మరొపక్కసందడిగా ఉండే జైపూర్ నగరాన్ని విశ్రించవచ్చు. ప్రతి ఏడాదీ దాదాపు 657.4 మిలీమీటర్ల వర్షం పడుతూ ఉంటుంది.